

Kvalitetsgård

- riktlinjer

version 2017

Inledning

Kvalitetsgård-riktlinjerna är gemensamma riktlinjer för den finländska trädgårdsproduktionen. De finns till för att garantera att trädgårdsprodukterna är trygga, att produktionen belastar miljön så lite som möjligt och att arbetstagarna har goda arbetsförhållanden.

Kvalitetsgård-riktlinjernas uppgift är att stärka företagets goda odlingsmetoder och på det sättet infria kundernas och konsumenternas förväntningar på att de finländska vegetabilieprodukterna är trygga. Med hjälp av kraven kan man dessutom försäkra sig om att arbetstagarnas arbets säkerhet är av hög klass och att företagets närmiljö belastas så lite som möjligt. Kvalitetsgård-riktlinjerna innehåller också punkter, vilkas mål är att skapa rutiner för bedömning och utveckling av företagets verksamhet. Kvalitetsgård-riktlinjerna innehåller de senaste förändringarna i lagstiftningen samt sådana goda metoder inom inhemsk trädgårdsproduktion med hjälp av vilka man kan försäkra sig om att produkterna är rena och trygga. Kvalitetsgård-riktlinjerna kan ses som ett arbetsverktyg som hjälper trädgårdsföretaget att uppfylla marknadens förväntningar och de krav på anteckningar och funktioner som lagstiftningen ställer.

Nationella branschriktlinjer

Kvalitetsgård-riktlinjerna 2017 är en uppdaterad version av den tidigare publicerade "Kvalitetsodling – riktlinjer, version 2013". I denna uppdatering har man beaktat de ändringar i lagstiftningen som gjorts före 1.1.2017. Riktlinjerna har av Evira godkänts som nationella riktlinjer för goda metoder i enlighet med livsmedelslagen. Samtidigt har Evira också granskat avsnitten som gäller växtsundhet och gödselmedel.

Krav som ställs

Innehållet i Kvalitetsgård-riktlinjerna har delats upp i två olika nivåer: obligatoriska och rekommendationer. De obligatoriska kraven ska alltid uppfyllas av företaget. De är märkta med röd färg och bokstaven P. Av rekommendationerna ska företaget uppfylla minst fem olika punkter. Företaget kan fritt välja vilka rekommendationer man fyller. Rekommendationerna är märkta med grön färg och bokstaven V.

Punkter i riktlinjerna, som inte gäller prydnadsväxter eller plantproduktion, har märkts med en överkryssad blomsymbol.

I Europeiska unionen har man tagit fram skild lagstiftning för groddproduktion. Denna lagstiftning trädde ikraft i alla medlemsländer 1.7.2013. Produktionen av groddar, som i Finland hittills klassificerats som livsmedelslokalsverksamhet, betraktas framöver som sådan primärproduktion som kräver livsmedelstillsynsmyndighetens godkännande. I författningarna uppställs krav på produktionsgårdarna, på frönas och groddarnas

spårbarhet, på importen av frön och groddar och på de mikrobiologiska undersökningarna av groddarna. Författningarna gäller enbart produktion av grodda frön dvs. groddar, inte för produktion av skott.

Punkter i riktlinjerna, som gäller enbart groddproduktion, är märkta med en groddsymbol.

Odlaren tillåter en av Inhemiska Trädgårdsprodukter rf befullmäktigad part att värdera och följa upp produktionen och produkterna till den del som berörs av dessa riktlinjer. Auditeringsreglerna och kvalitetskriterierna finns på Internet på adressen www.puutarhaliitto.fi under "Järjestelmällinen laatutyö".

Bruksrätten till riktlinjerna och hjärtbladsmärket

För att få använda kvalitetsmärket (hjärtbladsflaggan), som administreras av Inhemiska Trädgårdsprodukter rf, förutsätts att man i produktionen som märkts med hjärtbladsflaggan följer Kvalitetsgård-riktlinjerna. Inhemiska Trädgårdsprodukter rf innehar bruksrätten till Kvalitetsgård-riktlinjerna och administrerar dem. Inhemiska Trädgårdsprodukter rf förbehåller rätten att ändra och uppdatera denna version av Kvalitetsgård-riktlinjerna. Den senaste uppdaterade versionen finns på Puutarhaliitto-Trädgårdsförbundet rfs nätsidor.

Inhemiska Trädgårdsprodukter rf administrerar den finländska trädgårdsproduktionens gemensamma kvalitetsmärke (groddbladsflaggan). Rätt att använda kvalitetsmärket kan beviljas företag som i Finland odlar vegetabilier och/eller förpackar finländska vegetabilier. Förpackaren ansvarar för kvaliteten och därmed kan företag som förmedlar vegetabilier inte få rätt att använda kvalitetsmärket. Företagen fyller i en kontraktblankett som beställs från föreningen eller skrivs ut från webbsidan. Den undertecknade kontraktblanketten skickas till Inhemiska Trädgårdsprodukter, där styrelsen behandlar kontraktet. Det godkända kontraktet sänds till företagaren. Kontraktblanketten finns på internet på adress www.kasvikset.fi under fliken "Viljely > Sopimus laatumerkin käytöstä".

Stödmaterial och tilläggsinformation

För trädgårdsföretagarna finns stödmaterial som gör det lättare att ta i bruk riktlinjerna. Stödmaterialiet omfattar blankettmodeller, anvisningar och artiklar. Stödmaterialiet hittar man på Internet på adress: www.kasvikset.fi samt på adress www.puutarhaliitto.fi under "Järjestelmällinen laatutyö".

Inhemiska Trädgårdsprodukter rf, Spannmålsvägen 4 C, 00700 Helsingfors, tfn (09) 584166, www.kasvikset.fi

Innehållsförteckning

- Inledning
- A. Odlingssplats, produktionsutrymmen, anordningar och underhåll
 - | Punkterna A1 – A9 |
- B. Odling
 - | Punkterna B1 – B29 |
- C. Åtgärder efter skörd samt försäljning
 - | Punkterna C1 – C20 |
- D. Energianvändning och miljökonsekvenser
 - | Punkterna D1 – D18 |
- E. Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft
 - | Punkterna E1 – E16 |

A. Odlingsplats, produktionsutrymmen, anordningar och underhåll

I mån av möjlighet väljs och skapas odlingsplats samt produktionsutrymmen och –förhållanden så, att det är så liten risk som möjligt för förekomst av växtskadegörare och för människor farliga patogener. I växthus bör man kunna reglera odlingsförhållandena så att de motsvarar kraven och sålunda minska möjligheterna för förekomst av växtsjukdomar och skadedjur. Med regelbundna serviceåtgärder säkerställer man en fortgående och trygg verksamhet.

A1	Odlingsplats, produktionsutrymmen, anordningar och underhåll	Odlingsplatsens riskutvärdering	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Har risutvärdering för odlingsplatsen utförts och har resultaten beaktats?</p> <p>Finns behövliga restanalyser tillgängliga? ---</p> <p>Baserar sig på lagstadgat krav – gäller alla odlare. IPM lagstiftningen förpliktar till att reda ut odlingshistorian. ---</p> <p>Belägg: behövliga restanalyser ska visas upp, likaså riskutvärderingen för odlingsplatsen som skall göras</p>	<p>För alla odlingsplatser som används (även arredemarkeringer) ska åtminstone följande odlingsrisker utredas och bedömas för minst tre år:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tidigare användning av åkerskiftet eller produktionsplatsen • om det på produktionsplatsen har odlats prydsväxter, skall restanalys tas från bottenjorden innan odling av vegetabilier påbörjas • ligger åkerskiftet eller produktionsplatsen nära föroreningskällor (trafik, tung industri, avstjälningsplats, gruvsdrift, el. dyl.) • ligger skiftet eller produktionsplatsen på grundvattenområde • finns det eventuella bekämpningsbeslut gällande farliga växtskadegörare • produktionsplatsens lämplighet för odling av växten i fråga • bruk av avloppsslam under de senaste fem åren • om avloppsslam har satts ut på åkern, kan vegetabilier odlas på detta skifte tidigast fem år efter utsättningen av slammet • åkerskiftets kadmiumanrikning från gödselmedel (anrikningen får vara högst 7,5 g Cd/ha under en tidsperiod på 5 år) <p>– JSMf 7/2012 om de allmänna principerna för integrerat växtskydd – JSMf 12/12, ändring till JSMf 24/11, samt JSMf 24/11</p>			
P	 <p>Finns dokument som visar att tillsynsmyndighet godkänt groddproduktionsstället? ---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller enbart produktion av groddar</p> <p>Kravet på godkännande av groddproduktionen gäller inte småskalig groddproduktion. Med småskalig verksamhet med låg risk menar man produktion, där groddar säljs direkt till konsumenten högst 5 000 kg/a eller till detaljhandeln högst 5 000 kg/a. Det är inte fråga om en sammansatt mängd, utan ifall någondera överstigs (t.ex. en försäljning på 7 000 kg direkt till konsumenten och 3 000 kg till detaljhandel), betyder att verksamheten inte tolkas som småskalig eller av låg risk. ---</p> <p>Belägg: visuell granskning, muntlig redogörelse</p>	<p>Godkännande av groddproduktionsställe</p> <p>Nya groddproduktionsställen ansöker om godkännande av sin primärproduktion hos livsmedelstillsynsmyndigheten i den egna kommunen. Det är på livsmedelsföretagarnas ansvar att låta godkänna sina groddproduktionsställen.</p> <p>Arbetsredskap skall vara funktionella och lätta att underhålla och det skall finnas ändamålsenliga utrymmen för deras rengöring och förvaring. Det skall finnas tillräckligt med hushållsvatten tillgängligt. Utrymmen och redskap skall hållas rena och de skall vid behov desinficeras. Man skall dessutom efterfölja personalens hygiendirektiv och direktiv för hygienisk groddtransport.</p> <p>– (EG) nr 852/2004 (allmänna hygienförordningen), bilaga I – (EU) nr 210/2013 om godkännande av anläggningar som producerar groddar – JSM pressmeddelande 12.1.2017</p>			

A3	Odlingsplats, produktionsutrymmen, anordningar och underhåll	Egenkontroll	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
 P	Har företaget en uppdaterad beskrivning av egenkontrollen? --- Lagstadgat krav – gäller ätliga produkter --- Belägg: uppdaterad skriftlig egenkontrollbeskrivning	Företaget bör göra upp en skriftlig egenkontrollbeskrivning över hur produktsäkerhetsrisker hanteras. Egenkontrollbeskrivningen ska vid behov uppdateras. I den skriftliga beskrivningen ska redogöras för åtminstone följande åtgärder: <ul style="list-style-type: none"> • renhållning av produktionsutrymmen, packeri och lager • renhållning av anordningar och transportredskap, kontroll av produkternas renhet, • undersökningar samt sensorisk bedömning av bevattnings- och tvättvatten, • bekämpning av fåglar, gnagare och insekter i produktionsutrymmen, packeri och lager, • lagring och hantering av avfall • kontroll av växtmaterial som kommer in i företaget innan det överförs till produktionsplatsen • användning och lagring av växtskyddsmedel, gödselmedel och andra gödselpreparat samt • handledningen av personalen i livsmedelshygien. – Livsmedelslagen (23/2006) – JSMf 1368/2011 om livsmedelshygien vid primärproduktion av livsmedel (primärproduktionsförordningen) – (EG) nr 852/2004 (allmänna hygienförordningen)			
	P	Finns det adekvata råd för handtvätt och lämpliga handtvättsmöjligheter? --- Kvalitetsgårdskrav, obligatoriskt för alla --- Belägg: visuell granskning	• Företagets toalett- och duschutrymmen ska vara lämpliga och man ska regelbundet se till att de är rena och prydliga. • Det bör finnas lämpliga möjligheter till handtvätt (rent vatten, doftfri flytande tvål, engångshanddukar). • Råd för handtvätt i en för arbetstagarna begriplig form ska fästas på lämpligt ställe (t.ex. på toalett-dörren). • Förutom vid toalettutrymmena ska handtvättsmöjlighet ordnas på avlägset belägna produktionsplatser, där man i arbetet rör vid ätliga produkters yta (t.ex. i samband med skörd).		
 P	Sköts renhållningen korrekt? Är tvättvattnet för ytorna organoleptiskt lämpligt för livsmedelsproduktion? OBS! Skärpta krav gäller för groddproduktion, jmf. punkt B2. Använder man för livsmedelsproduktion godkända rengörings- och desinfektionsmedel? Om maskiner eller anordningar kommer i kontakt med livsmedel, används det för dem smörjmedel som är lämpliga för livsmedelsproduktion? --- Lagstadgat krav, gäller ätliga produkter --- Belägg: visuell granskning och skriftlig egenkontrollbeskrivning	• Återanvändbara förpackningar samt anordningar och ytor som kommer i kontakt med produkterna rengörs regelbundet och på så sätt förhindrar man att de smutsas ned och utsätts för mikrober. • Genom regelbunden desinficering av skötselredskap förhindras spridning av sjukdomsalstrare från växt till växt. • I maskiner och anordningar, med vilka man hanterar livsmedel, används smörjmedel lämpliga för livsmedelsbruk. • Ytor och skötselredskap som kommer i kontakt med livsmedel tvättas och/eller desinficeras enbart med tvättmedel som är lämpliga för livsmedelsbruk. • För att undgå rester ska tvätt- och desinfektionsmedel alltid noga sköljas bort med rent vatten från ytor som är i kontakt med livsmedel. • Vatten som används för rengöring i primärproduktion får inte innehålla främmande lukt, smak eller mikrober, parasiter eller främmande ämnen i sådan mängd att det kunde utgöra säkerhetsrisk för produkterna eller livsmedel som utvinns av dem.			

A6	Odlingsplats, produktionsutrymmen, anordningar och underhåll	Packeriutrymmen / Splitterskydd	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
 P	<p>Har man förhindrat att glas eller hård plast kan hamna i produkter eller produktförpackningar? --- Lagstadgat krav, gäller ätliga produkter --- Belägg: visuell granskning och muntlig redogörelse</p>	<p>I packeriutrymmen ska man se till att främmande föremål inte kan hamna i produkterna eller produktförpackningar.</p> <ul style="list-style-type: none"> I packeriutrymmen skyddas lysrör och glödlampor så, att glassplitter inte kommer i produkter eller produktförpackningar om en lampa går sönder. Alternativt kan man ta i bruk anvisningar med städrutiner och förfaringssätt i händelse av att glas eller hårdplatt går sönder. <p>– (EG) nr 852/2004 (allmänna hygienförordningen)</p>			
A7	Odlingsplats, produktionsutrymmen, anordningar och underhåll	Underhåll / Vågar	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Har vågar som använts i företaget justerats (kalibrerats) enligt kraven? Granskas vågarna inom egenkontrollen varje vecka under försäljningssäsongerna? --- Lagstadgat krav – gäller alla --- Belägg: visuell granskning, skriftlig kröningsmärkning, samt muntlig redogörelse av egenkontrollen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vågar, mätare och sensorer ska regelbundet underhållas och justeras. Justering och krönning av vågar ska göras minst med tre års mellanrum av ett av Tukes godkänt granskningsorgan. Dessutom granskas vågar i egenkontrollen med tyngder och de tareringskontrolleras minst varje vecka under försäljningssäsongen. <p>– Justeringsförordning – Lag om mätinstrument 707/2011</p>			
A8	Odlingsplats, produktionsutrymmen, anordningar och underhåll	Serviceåtgärder / Växtskyddsprutor	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Kontrolleras växtskyddsprutorna före säsongens/användningens början? Är sprutan som använts i gott skick och trygg att använda? Rengörs sprutan efter användningen? Har spridningsutrustning som skall testas, testats av en auktoriserad testutförare i enlighet med den tidtabell som krävs? --- Baserar sig på lagstadgade krav – gäller alla företag, som använder växtskyddsmedel --- Belägg: skriftlig märkning om sprutans godkännande, samt muntlig redogörelse över rengöringen och egenkontrollen av sprutan.</p>	<p>Växtskyddsmedel får spridas ut bara med för ändamålet lämpliga redskap som är trygga och i gott skick. Spridningsutrustningen ska rengöras efter användningen.</p> <p>Sprutans funktion kontrolleras regelbundet minst en gång i året, så försäkras man sig om att anordningen fungerar riktigt. På sprutor kontrolleras man med hjälp av fem minuters vattensprutning åtminstone munstyckens funktion, spruttrycket samt fogar och slangar med tanke på eventuellt läckage. Anteckningar görs över utförd egenkontroll.</p> <p>För yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel får man använda enbart spridningsutrustning, för vilken man försäkrat sig om korrekt funktion genom av myndigheterna godkänd testning i enlighet med den tidtabell som anges i JSM:s förordning (testningsskyldigheten gäller endast sådana sprutor som omfattas av testkravet – tilläggsuppgifter ger Tukes). Protokoll görs upp över test av spridningsutrustningen, och de godkända spridningsredskapen märks med tecken för godkännande.</p> <p>Anteckningar om egenkontroll av sprutan ska förvaras minst två år och intyg över spruttest minst fem år.</p> <p>– Lag om växtskyddsmedel 29.12.2011/1563 – JSMf 4/2016</p>			

A9	Odlingsplats, produktionsutrymmen, --anordningar och serviceåtgärder	Underhåll / Servicebokföring	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
V	<p>Är för produkt- och arbets säkerhet väsentliga maskiners servicebokföring i skick?</p> <p>Finns anteckningar om underhållet? --- Kvalitetsgårdsrekommendation --- Belägg: serviceanteckningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> Företaget ser till att maskiner och anordningar är trygga att använda. Maskiner och anordningar som absolut ska underhållas är till exempel truckar, traktorer, lastbilar, transportörer, lyftanordningar, arbetsvagnar samt kylanordningar. I samband med underhåll kontrolleras att skyddsanordningar är i skick och på sin plats. Serviceanteckningarna förvaras så att man senare kan kontrollera utförda åtgärder i dem. Anteckningarna förvaras i minst två år. 			

B. Odling

Jorden kalkas, växtbeståndet gödslas och bevattnas enligt odlingsväxtens behov, för att växterna effektivt ska tillgodogöra sig näringsämnena och så lite som möjligt urlakas i miljön. Med olika åtgärder strävar man till att så effektivt som möjligt förebygga förekomst av växtsjukdomar och skadegörare. Bekämpningsåtgärder baserar sig alltid på ett konstaterat behov och de utförs målinriktat. Företagen antecknar produktionsåtgärder, vilket gör det möjligt att jämföra odlingsåtgärder och att evaluera dem för att utveckla produktionen.

B1	Odling	Bevattningsvattnets kvalitet	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	 <p>På odlingen ska man försäkra sig om att bevattningsvattnet är lämpligt till bevattning.</p> <p>Om bevattningsvattnet kommer i kontakt med ytan på ätliga växtdelar, har analys över dess mikrobiologiska kvalitet utförts?</p> <p>Finns analysresultaten från vattenanalysen?</p> <p>Har analysresultaten arkiverats den tid lagen förutsätter? --- Lagstadgat krav – gäller ätliga produkter. --- Belägg: undersökningsresultat, skriftlig egenkontrollbeskrivning</p>	<p>Inget vatten som används för bevattning (inte heller recirkulerat bevattningsvatten) får innehålla främmande lukt, smak eller mikrober, parasiter eller främmande ämnen i den grad att det kan utgöra en risk för produkternas eller av dem tillverkade livsmedelssäkerhet.</p> <p>Sådant bevattningsvatten, som vid bevattning kommer i direkt kontakt med ytan på växtens ätliga delar, ska undersökas minst med tre års mellanrum samt innan en brunn eller annan egen vattenkälla tas i bruk. Ur vattnet ska analyseras minst Escherichia coli –bakteriehalten och halten av intestinala enterokocker. Dessutom skall man undersöka färg och lukt, samt då det är fråga om naturenligt vatten även cyanobakterieförekomst. Det undersökta bevattningsvattnet får inte ha Escherichia coli –bakterier mer än 300 cfu/100 ml, intestinala enterokocker mer än 200 cfu/100 ml, avvikande färg eller lukt eller massförekomst av blågröna alger. Vattenundersökningarna ska göras i ett laboratorium godkänt egenkontrolllaboratorium, eller laboratorium godkänt för undersökning av myndighetsprover, eller i ett nationellt jämförelselaboratorium. Förutom undersökningarna skall den som använder vattnet sensoriskt bedöma vattnets lukt och färg.</p> <p>Undersökningarna skall göras före vattnet tas i bruk, till exempel före man tar i bruk en ny vattentäkt, t.ex. brunn. Resultatet från den färskaste undersökningen skall förvaras på ett sådant sätt, att man vid behov på begäran kan visa upp det eller retroaktivt sända det till tillsynsmyndighet.</p> <p>Vattnet behöver inte undersökas ifall man använder vatten från vattenverk.</p> <p>Obs! Det finns skilda krav på vatten för groddar, se punkt B2.</p> <p>– JSMf 1368/2011 (primärproduktionsförordningen)</p>			

B2	Odling	Vattnets- och fröpartiets mikrobiologiska kvalitet i groddproduktion	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
 <p>P</p>	<p>Har man i produktionen av groddar låtit utföra de laboratorietester som krävs för vattnet och fröpartierna? ---- Lagstadgat krav – gäller enbart produktion av groddar</p> <p>Kravet på godkännande av groddproduktionen gäller inte småskalig groddproduktion. Med småskalig verksamhet med låg risk menar man produktion, där groddar säljs direkt till konsumenten högst 5 000 kg/a eller till detaljhandeln högst 5 000 kg/a. Det är inte fråga om en sammansatt mängd, utan ifall någondera överstigs (t.ex. en försäljning på 7 000 kg direkt till konsumenten och 3 0000 kg till detaljhandel), betyder att verksamheten inte tolkas som småskalig eller av låg risk. --- Belägg: analysresultat från behövliga vatten och fröpartiprovtagningar</p> <p>(STEC = shigatoxin producerande E. coli -bakterier)</p>	<p>Med vattnet som används vid produktion av groddar avses det vatten, som används för tvätt av fröna, bevattning och uppdrivning av groddarna och för rengöring och sköljning av produkter, ytor, utrustning och redskap.</p> <p>Vattnet skall fylla de kvalitetskrav som gäller för hushållsvatten. Ifall man i groddproduktionen använder hushållsvatten från vattenverk och aktören har information om vattnets kvalitet, behövs inga ytterligare vattenkvalitetundersökningar. Detta gäller ifall inte aktörens egen verksamhet, ss recirkulering av vatten eller annan behandling, ger orsak till undersökning av vattnet.</p> <p>Vattnet som används vid produktion av groddar skall som förordningen om primärproduktion (1368/2011) säger undersökas med tanke på minst de saker som nämns i bilaga II till social- och hälsovårdsministeriets förordning (401/2001) om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten i små enheter. Undersökningarna skall göras innan vattnet tas i användning och därefter med minst tre års intervall.</p> <p>Varje fröparti skall testas med avseende på salmonella och STEC innan det tas i användning. Testningen skall ske i enlighet med Eviras direktiv. Utöver det skall också listeriakraven på groddar (ätfärdigt livsmedel) beaktas i enlighet med förordningen om mikrobiologiska kriterier bilaga I punkt 1.2 eller 1.3.</p> <p>– JSMf 1368/2011 (primärproduktionsförordningen) – SHMf 401/2001 om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten i små enheter – (EG) nr 2073/2005 om mikrobiologiska kriterier för livsmedel, inkl. ändringar – Eviras direktiv, se www.evira.fi med sökorden "mikrobiologiska krav" – JSM pressmeddelande 12.1.2017</p>			
<p>B3</p> <p>P</p>	<p>Odling</p> <p>Hör företagaren till växtskydds- och plantmaterialregistret? --- Krav som Evira förutsätter – gäller alla företag --- Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Växtmaterialens säkerhet</p> <p>Man bör registrera sig i Eviras växtskyddsregister, om man professionellt producerar, säljer eller lagrar växter, med vilka farliga växtsjukdomar och skadegörare kan spridas, eller importerar eller exporterar produkter som förutsätter växtsundhetsintyg. OBS! Gäller all potatis!</p> <p>Producenter, marknadsförare etc. av plantmaterial hör dessutom till plantmaterialregistret. Registreringskravet gäller regelbunden och fortlöpande verksamhet. Företag som hör till registret ska ha en växtskyddsansvarig, som känner till kraven som lagen om växters sundhet samt plantmateriallagen ställer på ifrågavarande produktion.</p> <p>– Tilläggsinformation: www.evira.fi med sökorden "växtskydds- och plantmaterialregister" – Lagen om plantmaterial 1205/1994 – Lag om skydd för växters sundhet 702/2003</p>			

B4	Odling	Växtmaterialets säkerhet	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Känner odlaren till och beaktar odlaren sundhetsbestämmelserna som gäller odlade växtarter?</p> <p>Är odlaren förpliktad att använda växtpass och vad uppges för växternas del vid användandet av växtpass?</p> <p>---</p> <p>Krav som Evira utfärdat</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Man bör känna till vilka eventuella begränsningar som gäller import av odlingsväxter till Finland, till exempel importförbud samt krav på växtpass och sundhetsintyg.</p> <p>I saluförda plantmaterial får det inte finnas farliga växtsjukdomar eller skadegörare eller andra växtskadegörare (sk. plantmaterialskadegörare). För spårbarhetens skull skall plantmaterialet förses med växtpass- och plantintygsmärkningar.</p> <p>– Guide för användning av växtpass, plantintyg och registernummer (Eviras publikationer)</p> <p>– Lagen om skydd för växters sundhet 18.7.2003/702</p>			
B5	Odling	Odlingsanteckningar	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Finns alla behövliga anteckningar om odlingsåtgärder?</p> <p>--</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla</p> <p>--</p> <p>Belägg: odlingsanteckningar</p>	<p>Odlingsåtgärder som utförs på gården antecknas kontinuerligt. Anteckningarna om odlingsåtgärder ska sparas fem år.</p> <p>Produktionsåtgärder och mängden produktionsinsatser ska antecknas. Produktionsåtgärder kan antecknas till exempel på skifteskort, ur vilka man efteråt kan utläsa minst följande saker:</p> <ul style="list-style-type: none"> • förökningsmaterial, sorter samt mängden av dessa, • odlingsåtgärdernas tidpunkter, • gödselmedel (oorganiska och organiska) och lösningskoncentrationer, • bevattning (i växthusodling) samt • skörd kg/m² eller st/m², st/ha, ton eller kg/ha • anteckningar om växtskyddsåtgärder som nämns i punkt B6 <p>– Lagen om gödselproduktion 539/2006,</p> <p>– JSMf 24/11</p> <p>– JSMf 1368/2011 (primärproduktionförordningen)</p> <p>– Guide om krav på journalföring av jordbruksproduktion</p> <p>– JSMf 7/13 6 §</p>			

B6	Odling	Växtskyddsanteckningar	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Finns alla behövliga anteckningar om växtskyddsåtgärder?</p> <p>Finns också den växtskyddsansvarigas (personen som tekniskt ansvarar för beslut att använda växtskyddsmedel och om dosering) namn i anteckningarna?</p> <p>--</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla</p> <p>--</p> <p>Belägg: odlingsanteckningar</p>	<p>Växtskyddsmedel som används på gården och bekämpningsåtgärderna antecknas kontinuerligt. Anteckningar om växtskyddsmedel ska sparas tre år. Åtminstone följande noteringar ska göras om växtskyddsåtgärder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • växt som behandlats, • platsen där bekämpning utförts (åkerskifte eller växthusavdelning), • behandlingsdatum, • handelsnamn för växtskyddsmedlet som använts, • antingen brukskoncentration eller bruksmängd • karenstid. Karenstiden kan också antecknas på bekämpningsmedelslagrets inventeringslista eller annat motsvarande ställe. • utredning över för vilket behov växtskyddsarbetet har utförts, dvs. iakttagelser om ogräs, sjukdomar och skadegörare • namnet på den som utfört växtskyddsarbetet samt • den växtskyddsansvarigas namn <p>– JSMf 7/2012 om de allmänna principerna för integrerat växtskydd</p> <p>– Lagen om växtskyddsmedel 29.12.2011/1563</p> <p>– Guide om krav på journalföring av jordbruksproduktion</p>			
B7	Odling	Växtskyddsexamen	Uppfylls regeln?		
P	<p>Finns på gården en namngiven person som ansvarar för växtskyddsåtgärder, beslut att använda växtskyddsmedel och doseringar?</p> <p>Har den växtskyddsansvariga och personen som utför växtskyddet, om detta är en annan person än den växtskyddsansvariga, ett giltigt intyg över växtskyddsmedelsexamen?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla</p> <p>---</p> <p>Belägg: examensintyg och ansvarspersonens namn i odlingsanteckningarna</p>	<p>För alla som yrkesmässigt använder växtskyddsmedel krävs att man med fem års mellanrum avlägger en av Tukes godkänd examen om hantering och användning av växtskyddsmedel.</p> <p>– Lag om växtskyddsmedel 29.12.2011/1563</p>			
B8	Odling	IPM / Förebyggande, växtmaterialens sundhet	Uppfylls regeln?		
P	<p>Kontrollerar odlaren förökningsmaterialens sundhet innan det flyttas till odlingsplatsen?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation – gäller alla</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Man försäkras sig om att förökningsmaterial som kommer till gården inte har synliga tecken på skadegörare eller sjukdomar. Kontrollen sker till exempel så, att man visuellt granskar att det inte finns sjukdomar eller skadegörare på förökningsmaterialet eller plantorna innan de flyttas till den egentliga odlingsplatsen</p>			
B9	Odling	IPM / Förebyggande, sortval	Uppfylls regeln?		
P	<p>Är odlaren insatt i de till buds stående sorternas motståndskraft mot sjukdomar och används i mån av möjlighet resistenta sorter?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgad IPM -princip – gäller alla</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>I odlingen favoriseras sorter, som har så god motståndskraft som möjligt mot växtsjukdomar och skadedjur. Vid sortval bekantar man sig med de uppgifter förädlaren ger om sortens motståndskraft mot växtsjukdomar och skadegörare.</p> <p>– JSMf 7/2012 om de allmänna principerna för integrerat växtskydd</p>			

B10	Odling	IPM -principer	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Använder man i odlingen förebyggande bekämpningsmetoder, iakttagelser av skadegörare och biologisk, mekanisk och fysikalisk (t.ex. flarning) bekämpning som huvudsakliga kontrollmetoder?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgad IPM -princip – gäller alla</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Förebyggande åtgärder är till exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillräckligt växelbruk • god odlingshygien • sorter som är så motståndskraftiga som möjligt mot sjukdomar och skadegörare, • rätt styrning av växthusklimatet, • regelbundna sjukdoms- och skadedjursiakttagelser • vid behov punktbekämpning. <p>Om det är nödvändigt att använda växtskyddsmedel, bekämpas skadegörarna med sådana medel, som så lite som möjligt stör den biologiska bekämpningen.</p> <p>– JSMf 7/2012 om de allmänna principerna för integrerat växtskydd</p>			
B11	Odling	IPM / Förebyggande, odlingshygien	Uppfylls regeln?		
P	<p>Växthuset rengörs innan odlingen startar och under odlingens gång upprätthålls god odlingshygien.</p> <p>----</p> <p>Obligatoriskt krav som grundar sig på lagstadgad IPM-princip, samt myndighetskrav (Evira) – gäller växthusodlare</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Odlingshygien upprätthålls till exempel med följande åtgärder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vid ingången till växthusen placeras desinficeringsbassänger för rengöring av skodon, • skötselredskap och produktionsutrymmen desinficeras regelbundet och på så sätt förhindrar man skadegörare att spridas från planta till planta, • arbetstagarna förflyttar sig så att växtskadegörare så lite som möjligt sprids från ett växthus till andra, • odlingen planeras i mån av möjlighet så, att växthusavdelningarna vid behov kan isoleras och blockhus indelas i avdelningar för att hindra att växtskadegörare sprids, • på odlingen planeras också åtgärder för att minska risken för växtsjukdomar och skadegörare som beror på besökare, lånade maskiner, plantor och annat förökningsmaterial • man försäkras sig om att organiska gödselmedel är riskfria gällande till exempel växtsjukdomar och hygien. 			
B12	Odling	IPM / Förebyggande, växelbruk	Uppfylls regeln?		
V	<p>Används växelbruk i frilandsodling?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation i odling på friland</p> <p>---</p> <p>Belägg: odlingsanteckningar eller skriftlig odlingsplan</p>	<p>Enligt växtspecifika rekommendationer följs rekommenderat växelbruk för att upprätthålla markens växtskick och minska risken för sjukdomar och skadegörare.</p>			
B13	Odling	IPM / Observation och uppföljning	Uppfylls regeln?		
P	<p>Följer man fortlöpande med förekomsten av sjukdomar och skadegörare för att säkerställa bekämpning i rätt tid?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdskrav, som baserar sig på lagstadgade skyldigheter</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning av uppföljningsredskap och/eller dokument</p>	<p>För att säkerställa att bekämpning utförs i rätt tid följer man fortlöpande med förekomsten av sjukdomar och skadegörare. Uppföljningen kan göras till exempel genom observation av växtbeståndet, med feromonfällor, limfällor och regionala eller nationella system för uppföljning av sjukdomar och skadegörare. Dessutom kan man följa med väderleksinformation såsom luftfuktighet och värmesummor och med hjälp av dem bedöma behovet av bekämpning.</p> <p>– JSMf 7/2012 om de allmänna principerna för integrerat växtskydd</p>			

B14	Odling	IPM / Resistenshantering	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Har man följt försäljningsemballagets och/eller andra direktiv för att förhindra att resistens utvecklas och för att säkerställa att växtskyddsmedlet behåller sin effekt?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla som använder växtskyddsmedel</p> <p>---</p> <p>Belägg: odlingsanteckningar, bruksanvisningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Växtskyddsmedel väljs så, att det inte kan utvecklas skadegörarpopulationer som är motståndskraftiga mot växtskyddsmedlen. • På gården följer man direktiv om hur man kan använda växtskyddsmedel som hör till olika kemiska grupper eller har olika funktionsprinciper. Genom att variera verksamma substanser eller grupper av verksamma substanser förhindrar man uppkomsten av resistent skadegörarpopulationer. • Anteckningar som gäller växtskyddsmedel ska förvaras i tre år. <p>– Lagen om växtskyddsmedel 29.12.2011/1563 – JSMf 7/2012 om de allmänna principerna för integrerat växtskydd – Guide om krav på journalföring av jordbruksproduktion</p>			
B15	Odling	IPM / Alternativa växtskyddsåtgärder	Uppfylls regeln?		
V	<p>Använder man odlingsteknik, som minskar användningen av växtskyddsmedel?</p> <p>----</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation - godkännande för frivilliga kriteriet ges, då en eller flera av intill uppräknade punkter uppfylls</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>På gården används odlingsteknik, med hjälp av vilken man kan minska användningen av växtskyddsmedel. På gården används för bekämpning av växtskadegörare i första hand följande biologiska, mekaniska och fysikaliska metoder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • limringar • rovkvalster • andra biologiska metoder • fiberdukar och insektnät • luftiga växtbestånd • mekanisk ogräsbekämpning • flamning av ogräs • områden med lockväxter • växtföljd • täckning av markytan <p>OBS! Biologiska bekämpningsorganismer skall vara av arter som Evira godkänt.</p> <p>– Organismer som godkänts: www.evira.fi med sökorden "godkända biologiska bekämpningsorganismer och pollinerare"</p>			
B16	Odling	IPM / Växtskyddsrisken minskas, tvätt av spruta	Uppfylls regeln?		
P	<p>Töms tvättvattnet från växtskyddstanken enligt föreskrifter och hur?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav, specificeras i säkerhetsdatabladet för varje medel – gäller alla företag i vilka växtskyddsmedel används</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Överlopps växtskyddsmedelslösning och tankens tvättvatten hanteras så, att de inte utgör fara för närmiljön. • Före växtskyddsarbetet beräknas den lösningsmängd som behövs. Om det trots noggranna beräkningar blir växtskyddsmedelslösning över, sprids den ut på för ändamålet lämpligt mikrobiologiskt aktivt impediment (inte på grus, stenläggning, cement, sand) eller på en biobädd. Det är också möjligt att för ändamålet använda en tanktvättstation med skilt kärl för uppsamling av tvättvattnet. Överbliven lösning kan också spridas ut i växtbeståndet med beaktande av att tillåtna behandlingskoncentrationer inte överskrider. • Tankens tvättvatten behandlas på samma sätt som överbliven lösning. Då man gör sig av med överbliven växtskyddsmedelslösning eller tvättvatten ska man försäkra sig om att lösning inte kommer ut i vattendrag eller i avloppsnätet. <p>– Tilläggsinformation på preparatets försäljningsförpackningar och säkerhetsdatablad</p>			

B17	Odling	IPM / Växtskyddsrisiker minskas, avyttrande av förpackningar	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Avyttras tomma växtskyddsmedelsförpackningar enligt föreskrifter? ---</p> <p>Lagstadgat krav som specificeras i produktsäkerhetsbladet – gäller alla företag, i vilka växtskyddsmedel används ---</p> <p>Belägg: muntlig utredning</p>	<p>Växtskyddsmedelsförpackningar som tömts då man blandat till växtskyddsmedelslösningar, sköljs ur noggrant tre gånger med vatten och sköljvattnet töms i spruttanken (inte i avloppet).</p> <p>Ursköljda tomma växtskyddsmedelsförpackningar förs med blandavfall till avfallsinsamling.</p> <p>– Avfallslog</p>			
B18	Odling	IPM / Växtskyddsrisiker minskas, varningsmärkning	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Är växthusavdelningar där bekämpningsmedelsbehandlingar utförts försedda med varningsskylt, på vilken meddelas vilket växtskyddsmedel som använts och när det är tryggt att beträda produktionsutrymmet igen? ---</p> <p>Lagstadgad IPM princip – gäller alla odlare ---</p> <p>Belägg: visuell granskning eller muntlig redogörelse</p>	<p>Växthus och växthusavdelningar i vilka behandlingar med växtskyddsmedel har utförts ska märkas tydligt med varningsskylt.</p> <p>På varningsskylten, som ska fästas på dörren till växthuset eller växthusavdelningen, ska det anges med vilket preparat avdelningen eller växthuset har behandlats och när det igen är tryggt att gå in i utrymmet.</p>			
B19	Odling	Inventering av växtskyddsmedelsförrådet	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Finns ett inom det senaste året uppgjort skriftligt sammandrag över växtskyddsmedlen (inventarielista), på vilken anges preparatets namn och mängden som finns i lager? ---</p> <p>Har man på korrekt sätt avyttrat föråldrade eller ur bruk tagna växtskyddsmedel eller alternativt lagrat och märkt dessa korrekt? ---</p> <p>Baseras på lagstadgade krav – gäller alla odlare ---</p> <p>Belägg: inventarielista</p>	<p>Ett sammandrag över inventering av växtskyddsmedelsförrådet görs minst en gång i året. Ur det årliga inventariesammandraget ska framgå minst vilka medel det finns i lagret (hela handelsnamnet) samt mängderna av dessa.</p> <p>Sammandraget sparas minst två år.</p> <p>I samband med inventeringen granskas också i vilket skick växtskyddsmedelsförpackningarna är, emedan många preparat innehåller starka lösningsmedel, som kan göra hål i plast- eller metallkanistrar vid långvarig lagring. Föråldrade och ur bruk tagna växtskyddsmedel som upptäcks vid inventeringen är farligt avfall och hanteras och avyttras sakenligt.</p> <p>– Guide om krav på journalföring av jordbruksproduktion</p>			
B20	Odling	Växtskyddsmedlens säkerhet, godkända preparat	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Har företaget en uppdaterad lista eller databas över godkända preparat och har man kontrollerat att den är godkänd för ändamålet? ---</p> <p>Baseras på lagstadgade krav – gäller alla företag, i vilka växtskyddsmedel används ---</p> <p>Belägg: snabbänk till Tukes/växtskyddsmedelsregistret.</p>	<p>I företaget används endast i Finland godkända växtskyddsmedel.</p> <p>I företaget följer man minst en gång årligen med den av Säkerhets- och kemikalieverket publicerade förteckningen, som tar upp de i Finland godkända växtskyddsmedlen.</p> <p>Växtskyddsmedelsregistret publiceras också på Säkerhets- och kemikalieverkets internetsida.</p> <p>– www.tukes.fi med sökordet "kasvinsuojeluinerekisteri"</p>			

B21	Odling	Uppfylls regeln?			
		ja	nej	berör ej	
P	<p>Uppfyller växtskyddsmedelslagret kraven?</p> <p>Förvaras syror korrekt?</p> <p>Finns alla produktsäkerhetsdatablad som behövs?</p> <p>Har förvaringsplatserna för kemikalier märkts ut korrekt?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdskrav – gäller företag, i vilka man använder växtskyddsmedel eller farliga kemikalier. En del av kraven är lagstadgade (ss. förvaring åtskilt från livsmedel och djurfoder samt utom räckhåll för barn och skadedjur, samt preparaten ska förvaras i ursprungsförpackningar)</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Växtskyddsmedel och farliga kemikalier förvaras i ett skilt låsbart lager eller skåp, som är reserverat enbart för växtskyddsmedel och farliga kemikalier åtskilt från livsmedel och foder. (Förvaring av syror, se nedan) • Rekommenderad lagertemperatur är +10 - +15 °C, om inte annat anges i bruksanvisningen. • Preparaten förvaras i ursprungsförpackningar och placeras så, att de giftigaste och preparaten i vätskeform finns på de nedre hyllorna och andra växtskyddsmedel ovanför dem. • Lagret skall ha god ventilering. • I lagret får inte finnas golvbrunn, alternativt ska förpackningarna placeras i vätsketäta kärl eller i en separat bassäng. • Med tanke på eventuella olyckor ska det i lagret och i utrymmet där kemikalier hanteras finnas lämpligt absorberingsmedel för preparaten (t.ex. torv, fin sand och sågspån). • På dörren till växtskyddsmedelslagret ska fästas en varningsskylt <p>Förvaring av syror:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skyddat från trucktrafik och barn, • varningsmärken på kärLEN, • i närheten sand eller annat inert absorptionsmedel. • bruksanvisning för syror kall finnas tillhands <p>Man skall också se till att det i närheten av både lagret och platsen där kemikalier hanteras finns omedelbar möjlighet till ögonsköljning (ögonuschflaska eller en öppnad flaska med icke smaksatt kallvatten utan kolsyra eller en vattenkran).</p> <p>– Se preparatens bruksanvisningarnas faro- (H-fraser) och säkerhetsangivelser (P-fraser)</p>			
	B22	Odling	Mätredskap för växtskyddsmedel	Uppfylls regeln?	
P	<p>Finns egna mätredskap för växtskyddsarbeten?</p> <p>---</p> <p>Baseras på lagstadgade krav – gäller alla företag, i vilka växtskyddsmedel används</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Då man gör växtskyddsmedelsblandningar följs direktiven på förpackningarna och givna blandningsförhållanden.</p> <p>I växtskyddsmedelslagret eller på platsen där växtskyddsmedel hanteras ska finnas behövliga mätredskap för att göra blandningarna (till exempel våg och redskap för vätskemätningar).</p> <p>– Noggrannare information finns i preparatens bruksanvisningar</p>			

B23	Odling	Gödslingsplan	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Baserar sig gödslingen i frilandsodling på en plan som gjorts upp på basen av markkarteringsanalys?</p> <p>Följer man i växthusodling upp underhållsgödslingens nivå med snabbtester? ---</p> <p>Kvalitetsgårdskrav – gäller alla odlare ---</p> <p>Belägg: Odling på friland: gödslingsplan och dlingsanteckningar. Växthusproduktion: dokumenterad uppföljning med mätning av näringsnivån och skriftliga anvisningar för blandning av näringslösning.</p>	<p>Gödslingen bör baseras på en plan. Gödslingen planeras, styrs och följs upp med hjälp av jordprovs- eller pressvätskeanalyser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • På friland tas jordanalys från odlingsskiftena minst vart femte år. Analyserna ska utföras av ett ackrediterat laboratorium. • I växthusproduktion kontrolleras nivån på underhållsgödslingen regelbundet, minst en gång i året, med snabbtester som tas från pressvätska ur växtunderlaget eller från näringslösningen. Med snabbtester mäts från pressvätskan eller näringslösningen ledningsförmåga, nitrat halt och/eller pH • Endast sådana gödselmedel används, för vilka det finns finländsk produktdeklaration och tillverkaren/importören/marknadsföraren är med på förteckningen över aktörer som finns på Eviras webbsida, detsamma gäller för kommersiella växtunderlag som används i växthus. Råämnena i organiska gödselmedel samt begränsningar gällande användningen av gödselmaterialen kontrolleras från produktdeklarationen. • I gödselplanen beaktas på friland den hektarvisa mängden kadmium som kommer från gödselmaterialen. 			
B24	Odling	Gödslingsplan, nitrat	Uppfylls regeln?		
P	<p>Har man i vid gödslingen undvikit höga nitrathalter i odling av nitratkänsliga växter? ---</p> <p>Gäller sallatsväxter: sallat, spenat, babyleaf, mm. ---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och odlingsanteckningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I odlingen strävar man till att maximera ljusmängden. • Om möjligt väljer man en sort som innehåller möjligast lite nitrater • Gödslingen skall grunda sig på jordanalys. 			
B25	Odling	Gödslingsplan, användning av stallgödsel	Uppfylls regeln?		
P	<p>Har näringsämnen i stallgödsel beaktats i gödselplanen, om man på gården använder stallgödsel som näringsämneskälla? --</p> <p>Lagstadgat krav – gäller frilandsproduktion där man använder stallgödsel ---</p> <p>Belägg: skriftlig gödslingsplan, odlingsanteckningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamhetsutövaren ska vart femte år låta göra en gödselanalys för att bestämma halterna av lösligt kväve, totalkväve och totalfosfor i stallgödseln. • Gödslingen ska planeras antingen utifrån gödselanalysen eller på basis av de tabellvärden som anges i Statsrådets förordning 1250/2014 bilaga 2. <p>– SRF 1250/2014 om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling</p>			
B26	Odling	Gödselmaterialens säkerhet	Uppfylls regeln?		
P	<p>Har man försäkrat sig om att gödselmaterialen inte innehåller: skadliga metaller, selen, övriga orenheter, sjukdomsalstrare och växtskadegörare i större mängd än tillåtet? ---</p> <p>Lagstadgat krav – obligatoriskt för alla ---</p> <p>Belägg: skriftlig produktdeklaration, som är högst ett år gammal</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Företagaren bör av försäljaren, importören eller ur produktdeklarationen försäkra sig om att maximalhaltarna inte överstiger de riktvärden som ges i bilaga IV i förordningen om gödselmaterial. • Ur produktdeklarationen ska också kontrolleras eventuella begränsningar i användningen som beror på produktens råämnen. • Tillverkare av organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel måste vara godkända av Evira, nummerkoden för godkännande ska kontrolleras i produktdeklarationen. ... texten fortsätter på följande sida 			

P		<p>... fortsättning från föregående sida</p> <ul style="list-style-type: none"> I produktdeklarationen ska också finnas en partikod, med vilken man kan kontrollera att produktdeklarationen motsvarar det parti som levererats. <p>Obs!</p> <ul style="list-style-type: none"> Mängden kadmium som i gödselmedel årligen tillförs skiftet får vara högst 1,5 g/ha/år eller 7,5 g/ha/5år. <p>Obs!</p> <ul style="list-style-type: none"> I fasta gödselmedel får selenmängden vara högst 20 mg/kg ts (0,002 %). Husdjursgårdar eller gårdar som tar emot kreaturgödsel får använda gödselmedel vars selenhalt är högst 30 mg/kg ts (0,003 %). Dokumentationskravet, gällande bruk av selenhaltiga gödselmedel, har fallit bort för husdjursgårdar och gårdar som tar emot kreaturgödsel. I form av flytande gödselmedel kan selen tillföras marken högst 10 g per hektar, eller i form av bladgödning högst 4 g/ha, per växtsäsong <p>– Lag om gödselproduktion 539/2006 – JSMf om gödselproduktion 24/11, ändring 12/12, ändring 7/13, ändring 12/15, ändring JSMf 21/15, ändring JSMf 5/16</p>			
B27	Odling	Kompostering och spridning av stallgödsel	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	 <p>Om stallgödsel används i produktion av ätliga produkter, - har gödseln i så fall komposterats?</p> <p>Följs nitratförordningen i spridning och nedbrukning av stallgödseln i marken?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller odling på friland</p> <p>--</p> <p>Belägg: odlingsanteckningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> Icke komposterad stallgödsel får inte under odlingsåret användas för ätliga produkter. Om man på ett åkerskifte, på vilket det odlas ätliga produkter, vill använda icke komposterad stallgödsel, ska den sättas ut åt förgrödan föregående år eller senast på hösten före jordbearbetning Gödseln skall genast efter spridningen blandas in och bearbetas jämnt i marken. Kravet på bearbetning gäller inte vedartade växter (t.ex. vinbär och äpple). Komposterad gödsel eller värmebehandlad eller på annat sätt hygieniserad gödsel kan användas för gödsling av ätliga produkter eller jordförbättring på våren under odlingsåret. Komposten eller den på annat sätt hygieniserade gödseln bearbetas väl in i jorden. Gödselbatteri, mesofil rötning eller separering av gödseln räcker inte som hygienisering av stallgödsel. Gödsel får inte spridas då marken är i tjäle eller vattenfylld. Stallgödsel som spridits ut på åkern och organiska gödselproduktion ska bearbetas in i jorden inom ett dygn från spridningen, med undantag för spridning över växtbeståndet med slangspridare eller genom bredsåning. Spridning av stallgödsel och organiska gödselproduktion på åkrar är förbjuden från ingången av november till utgången av mars. På åkerskiften där växttäcknet hålls över vintern får stallgödsel och organiska gödselproduktion från om med 15 september spridas endast genom placering, om det inte gäller spridning av stallgödsel före sådd av växter som sås på hösten. <p>– SRf 1250/2014 om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling</p>			

B28	Odling	Lagring av gödselmedel och stallgödsel	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Är gödselmedlen/stallgödseln korrekt lagrade? ---</p> <p>Lagstadgat krav – obligatoriskt för alla ---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Gödselmedlen förvaras så att</p> <ul style="list-style-type: none"> • fukt och regnvatten inte kommer åt att förstöra dem och kan skölja ut dem i omgivningen • de inte är i direkt kontakt med markytan • de är tydligt åtskilda från växtskyddsmedel • de är i andra utrymmen än utrymmen för ätliga produkter och foder • förvaring utomhus förutsätter dessutom att gödselmedlen är i hela vattentäta förpackningar eller kärl och förpackningsstapeln är täckt med hel plast, som täcker också kanterna. <p>Om lagring av ammoniumnitratgödselmedel med hög kvävehalt (N över 28 %) skall en skriftlig anmälan göras till räddningsmyndigheterna, om mängden ammoniumnitrat som lagras är minst 1 000 kg och lagringen räcker minst ett dygn. Anmälan skall göras i god tid eller minst 2 veckor innan lagringen börjar.</p> <p>Lagringsplatser för stallgödsel och oförpackade organiska gödselmaterial, rasthagar för produktionsdjur samt utfodrings- och dricksplatser i rastgårdar får inte placeras;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. på grundvattenområde, om det inte genom en redogörelse för markbeskaffenheten kan visas att placeringen inte orsakar förorening av grundvattnen eller risk för det, 2. på område som översvämmas, 3. på ett avstånd mindre än 50 meter från vattendrag, en brunn som används för hushållsvatten eller en källa, 4. på ett avstånd mindre än 25 meter från ett utfallsdike eller en rännil enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 6 punkten i vattenlagen. <p>En gård som tar emot och lagrar organiska gödselmaterial ska ha en vattentät lagringsplats som är dimensionerad enligt den mängd som tas emot.</p> <p>Organiska gödselmaterial med en torrsubstans på minst 30 procent kan lagras i stack. Lagring i stack är dock förbjuden från ingången av november till utgången av januari.</p> <p>– SRf 1250/2014 om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling – SRf 685/2015 om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier – Kommunernas miljöskyddsbestämmelser</p>			

B29	Odling	Överlåtelse av gödsel­fabrikat	Upp­fylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
	<p>Har man skött de skyldigheter som behövs för kompostering och försäljning/överlåtelse av växtrester eller växtunderlag? ---</p> <p>P Lagstadgat krav – gäller alla som överlåter växtunderlag, kompost eller stallgödsel till en annan part ---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anmälningsskyldighet och godkännande av anläggning gäller inte ett företag, som använder växtrester i sitt eget företag eller ett företag, som överlåter obehandlad eller behandlad stallgödsel från en gård till en annan. • Anmälningsskyldighet och godkännande av anläggning gäller inte heller ett företag som framställer växtsubstrat, organiska jordförbättringsmedel, som sådana använda biprodukter eller jordförbättringstorv till en volym på maximalt 400 kubikmeter per år samt som säljer eller överlåter dessa oförpackade. Trots att anmälningsförfarandet bortfaller skall gödsel­fabrikaten fylla de krav som lagstiftningen ställer på dem, gällande kvalitet, säkerhet och märkningskrav. • Ett företag, som behandlar företagets egna växtrester till exempel genom kompostering och säljer eller överlåter dem, är skyldigt att göra en anmälan till Evira. Förutom anmälan skall företaget upprätthålla en databas, enligt vilken det är möjligt att produkt- och partivis spåra gödsel­fabrikatens råämnen. Ett företag som tillverkar gödsel­fabrikat ska med en plan för egenkontroll se till att produkterna är trygga. De som tillverkar jordförbättringsmedel och organiska gödselmedel ska dessutom av Evira anhålla om godkännande av anläggningen innan produkterna släpps ut på marknaden. • Använda torvplattor och torvbassänger kan obeh­handlade och utan godkännande av anläggning överlåtas som jordförbättringsmedel till åker- eller trädgårdsbruk, om det inte under den tid växtun­derlaget använts på trädgården har konstaterats farliga växtskadegörare. Typbeteckningen för jordförbättringsmedlet som marknadsförs är "använt torvväxtunderlag" (3A5) <p>– Lag om gödsel­fabrikat – JSMf 11/12, ändring 12/12, ändring 7/13, ändring 21/15, ändring 5/16, ändring 22/15 2 § – Nationell förteckning över typbeteckningar på gödsel­fabrikat Eviras föreskrift 1/2011 – Tilläggs­infor­mation: www.evira.fi med sökordet "gödsel­fabrikat"</p>			

C. Åtgärder efter skörd samt marknadsföring

Genom åtgärderna efter skörd säkerställer man att konsumenten får produkterna så färska, trygga och av god kvalitet som möjligt. Med god riskhantering, handhygien samt renhållning av produktionsutrymmen och produktionsredskap försäkras man sig om att produkterna är trygga. Produktpartiet ska utgående från förpackningsmärkningarna kunna spåras tillbaka till gården och orsakerna till eventuella problem hittas så exakt som möjligt.

C1	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Förhindrandet av kontaminering och förskämning	Uppfylls regeln?			
			ja	nej	berör ej	
 P	Skyddas skördade produkter och förpackningsmaterial mot fåglar, gnagare, skadeinsekter, regn och orenheter? Har skadedjursbekämpningen, inklusive uppföljningen av skadedjur, dokumenterats? Om företaget producerar potatis, skyddas knölnarna mot solljus? --- Lagstadgat krav – gäller ätliga produkter ---- Belägg: visuell granskning och skriftlig egenkontrollbeskrivning	På gården ser man till att fåglar och gnagare eller skadeinsekter inte kommer i kontakt med produkter och förpackningsmaterial. • Skadedjur förhindras komma in i packeriet eller om sådana upptäcks, avlägsnas de omedelbart. • Förebyggande skadedjursprogram: • eventuella öppningar täpps eller täcks med nät för att hindra intrång av att fåglar och gnagare • produktavfall, som gnagare kan använda som föda, bör avlägsnas • växtligheten som kan utgöra skydd för gnagare runt byggnader avlägsnas • Vad gäller bekämpningen och uppföljningen av skadedjur dokumenteras: preparat, tidpunkt, plats, utförare, samt eventuell förekomst av skadedjur. • Skadedjursförekomsten uppföljs regelbundet med giffria beten och fällor. Rodenticider används enbart för verifierat behov. OBS! Fortlöpande användning av rodenticider är förbjuden. • Man sköter om att damm eller andra orenheter inte kan smutsa ned produkterna eller förpackningsmaterialet. • Regelbunden tvätt av förpackningsutrymmen och skyddade förpackningsmaterial förhindrar att produkterna blir dammiga. • Då mullhaltiga produkter hanteras i packeriet rekommenderas maskinell dammsugning. • I produktion på friland ser man till att fåglar och gnagare eller regn inte kommer åt att smutsa produkter som på åkern väntar på transport. • Potatis skall så fort som möjligt skyddas mot solljus. – Tukes och Eviras direktiv för skadedjursbekämpning				
	C2	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Förhindrande av kontaminering med husdjur	Uppfylls regeln?	ja	nej
 P	Har man sett till att husdjur inte kan komma i kontakt med ätliga produkter? --- Lagstadgat krav – gäller ätliga produkter --- Belägg: visuell granskning eller muntlig redogörelse	Husdjur förhindras att komma in i packerietrymmet. Husdjur får inte komma i kontakt med ätliga produkter.				

C3	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Förhindrande av kontaminering med allergener	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
 P	<p>Har odlaren sett till att det bland produkterna inte finns andra växtarter eller delar från andra växtarter, som inte hör till? --- Lagstadgat krav – gäller ätliga produkter --- Belägg: visuell granskning eller muntlig redogörelse</p>	<p>Odlaren skall se till att produkten inte kontamineras av allergener (såsom selleri, senap, sesamfrön, lupiner, glutenhaltiga sädeslag eller nötter).</p> <p>Senast vid handelsberedningen skall man se till att det inte bland produkterna finns andra växtarter eller delar av andra växtarter som inte hör till.</p> <p>Om en produkt som är kontaminerad med allergener kommer ut på marknaden, skall odlaren omedelbart skrida till åtgärder för tillbakadragning</p> <p>– (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna – Eviras direktiv 17068/1</p>			
 P	<p>Finns materialleverantörens certifikat om förpackningsmaterialets lämplighet för livsmedelsproduktion eller märkning om godkännande? --- Lagstadgat krav - gäller ätliga produkter --- Belägg: skriftligt intyg om materialens livsmedelsduglighet eller vidstående märke för livsmedelslämplighet på materialet</p> 	<p>Lämpligt förpackningsmaterial</p> <p>Material och tillbehör som kommer i kontakt med produkterna ska vara lämpliga för kontakt med livsmedel.</p> <p>– (EG) nr 1935/2004 om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel</p>			
 P	<p>Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring</p> <p>Har produktlagrets temperatur och fukthalt justerats så att de motsvarar växternas behov? Hur följer man upp produktkvaliteten under lagringen? Hur garanterar man att skadedjur, insekter eller orenheter inte kommer åt att förstöra och smutsa ned produkterna? --- Baserar sig på lagstadgade krav – gäller ätliga produkter --- Belägg: visuell granskning, muntlig redogörelse och skriftlig egenkontrollbeskrivning</p>	<p>Produktlagring</p> <p>Produkterna lagras i ett sådant utrymme att de hålls färska och rena. I lagret hålls förhållandena sådana att de bidrar till att produkterna kan lagras även långa tider.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Under lagringen följer man med produkternas kvalitet. • I produktlagren ser man till att skadedjur (fåglar, gnagare och andra lagerskadegörare såsom insekter) eller orenheter inte kommer åt att förstöra produkterna. • Klimatförhållandena i lagret mäts och vid behov justeras förhållandena så att de är lämpliga för produkternas hållbarhet. <p>Efter odlingen skall groddar nedkylas till högst +6 oC </p> <p>– (EG) nr 852/2004 (allmänna hygienförordningen) – Livsmedelslagen 23/2006</p>			

C6	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Produktlagring	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Mäter man förhållandena i produktlagret med fortlöpande uppföljning?</p> <p>Finns anteckningar om uppföljningen? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation – gäller alla ---</p> <p>Belägg: uppföljningsanteckningar och visuell granskning</p>	<p>Produktlagrets temperatur och fukthalt mäts och resultaten antecknas.</p> <p>Uppgifterna som samlas in om förhållandena i produktlagret sparas i minst två års tid.</p>			
C7	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Tvätt av produkterna	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	 <p>Är vattnet som används för tvätt och nedkylning av produkterna lämpligt för ändamålet?</p> <p>Finns de analysresultat som behövs?</p> <p>Hur har man följt med vattnets organoleptiska kvalitet? ---</p> <p>Lagstadgat krav, gäller ätliga produkter som tvättas eller kyls ned med vatten ---</p> <p>Belägg: skriftlig egenkontrollbeskrivning och nödvändiga vattenprovsresultat</p>	<p>Vatten som används för tvätt och nedkylning av produkter från primärproduktion (även recirkulerat tvätt- och nedkylningsvatten) skall gällande <i>Escherichia coli</i> – bakterier och intestinala enterokocker fylla kraven i jord- och skogsbruksministeriets hygienförordning för primärproduktion. Kvalitetskraven för vardera är 0 cfu/100 ml. Om man använder hushållsvatten som levereras av vattenverket, behöver vattnet inte skilt undersökas. Men om livsmedelsaktören behandlar vattnet (desinficerar, filtrerar), bör man reda ut behovet av egenkontroll av vattnet. Vattenhanteringen får inte ge upphov till sådana förändringar i produkten som strider mot livsmedelslagstiftningen.</p> <p>Innan en vattenkälla tas i bruk skall från vattnet undersökas minst mängderna <i>Escherichia coli</i> –bakterier och intestinala enterokocker. Efter ibruktagning ska kvaliteten hos vattnet som används för tvätt och nedkylning undersökas regelbundet, minst med tre års mellanrum.</p> <p>Vattenundersökningarna ska utföras av ett laboratorium som är godkänt för undersökningar vid egenkontroll. Förutom dessa undersökningar ska den som använder vattnet sensoriskt bedöma vattnets färg och lukt.</p> <p>Undersökningsresultaten från den färskaste provtagningen skall förvaras på ett sådant sätt, att det vid behov på begäran kan uppvisas eller retroaktivt sändas till tillsynsmyndighet.</p> <p>– JSMf 1368/2011 (primärproduktionsförordningen)</p>			
C8	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Ytbehandlingar	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	 <p>Känner företagaren till och beaktar bestämmelserna i förordningen om tillsatserna, som gäller hantering av produkter?</p> <p>Efter skörd får produkterna inte behandlas med strålning eller ytvaxer. ---</p> <p>Förbudet att använda vax är ett kvalitetsgärdskrav, till övrig delar är kravet lagstadgat – gäller ätliga produkter ---</p> <p>Belägg: muntlig utredning och visuell kontroll</p>	<p>Det är förbjudet att efter skörd behandla produkterna med strålning eller vaxer.</p> <p>Det är tillåtet att lagra produkter i lager med kontrollerad atmosfär och att i produktförpackningarna använda för livsmedel tillåtna skyddsgaser.</p> <p>– (EG) nr 1333/2008 om om livsmedelstillsatser, bilaga II</p>			

C9	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Sorteringskrav och -rekommendationer	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Handelsbereds och sorteras produkterna enligt givna förordningar och rekommendationer?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav och Kvalitetsgårdskrav som delvis är strängare än lagstiftningen - gäller alla odlare.</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och visuell granskning</p>	<p>I handelsberedning och sortering av frukter och grönsaker (päron, äpplen, paprika, tomat, sallat, jordgubbe) följs EU:s krav (sortering, kvalitetsklassificering och märkningar).</p> <p>För de vegetabilier, som inte har speciella EU-krav, följer man EU:s allmänna krav eller FN:s produktvisa kvalitetsfordringar som godkänts av Ekonomiska kommissionen för Europa, eller om sådana inte finns följs nationella kvalitetsrekommendationer.</p> <p>För produkter som är försedda med hjärtbladsmärket skall följas I-klass produktvis kvalitetsklassificering. Undantag utgör lök (<i>Allium cepa</i>) där det räcker med II-klass, samt matpotatis för vilken kvalitetsklassificering inte har bestämts.</p> <p>För prydnadsväxter följer man nationella sorteringsrekommendationer eller kundens krav.</p> <p>– www.evira.fi med sökorden "produktvisa handelsnormer"</p> <p>– Kvalitetsklassificeringar som Inhemskas Trädgårdsprodukter rekommenderar, se www.kasvikset.fi under fliken "Viljely" och "Laatuvaatimukset"</p>			
	C10	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Sortering / Kvalitetsövervakning	Uppfylls regeln? ja nej berör ej	
V	<p>Tar man prov av produktpartierna som går ut i handeln? (smak, hållbarhet, sorteringens giltighet samt att förpackningsmärkningarna motsvarar kraven)</p> <p>Har resultaten av kontrollerna antecknats?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>---</p> <p>Belägg: anteckningar eller kontrollmärkningar</p>	<p>På odlingen kontrolleras med stickprov att produkterna är riktigt sorterade och förpackningsmärkningarna motsvarar kraven.</p> <p>De som förpackar produkter tar regelbundet prov från partier som går ut i handeln för att bedöma deras kvalitet. Man följer med produkternas smak, hållbarhet, hanteringstålighet samt kvalitetsklassificeringens jämnhet och giltighet. Resultaten antecknas.</p> <p>Anteckningarna skall sparas i minst två år.</p>			
C11	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Sortering / Färgkodning av matpotatis	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	 <p>Förpackas potatis i färgkodad förpackning?</p> <p>Tas prov för att bestämma den färgkodade potatisens bruksegenskaper?</p> <p>--</p> <p>Kvalitetsgårdskrav – gäller potatisodlare som använder färgkod</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Om matpotatis förpackas i färgförpackningar, utreder man potatispartiets egenskaper för att bestämma bruksrekommendationerna.</p> <p>Bestämningen görs antingen med kokprov eller genom att mäta stärkelsehalten.</p>			

C12	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Märkningar / Spårbarhet	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Är det förpackade produktpartiets förpackningsmärkningar i skick?</p> <p>Kan den förpackade produkten spåras till förpackaren?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla företag som förpackar produkter, samt primärproducenter som själva säljer sina produkter som förpackats av underleverantör.</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Produktpartier som lämnar företaget ska vara märkta med en kod, som gör att man kan spåra produktpartiet ända till förpackaren. Följande information skall finnas på förpackningarna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • förpackare, namn och adress, • kvalitetsklass (förutom potatis för vilken ingen kvalitetsklassificering har fastslagits) • sortuppgift (om kraven förutsätter, såsom för äpple och päron) • nettovikt • vid behov storleksklass, • odlingsland samt • produkt (om inte synlig) <p>– Eviras direktiv, hittas med sökorden: "Evira krav på märkning"</p>			
C13	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Märkningar / Förpackningstidpunkt	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	 <p>Har förpackningstidpunkten märkts ut på partiförpackningen?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdskrav – gäller alla företag som förpackar ätliga produkter, också de primärproducenter som odlar vegetabilier och själva säljer produkterna som förpackats av underleverantörer.</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Partiförpackningar som lämnar företaget ska märkas med en kod, enligt vilken man kan konstatera förpackningstidpunkten.</p> <p>Förpackningstidpunkten märks med datum eller med dagens ordningsnummer räknat från årets början eller på annat tillförlitligt sätt.</p>			
C14	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Spårbarhet / Plan för tillbakadragning	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	 <p>Finns det en skriftlig plan för tillbakadragning?</p> <p>--</p> <p>Lagstadgat krav, gäller ätliga produkter</p> <p>---</p> <p>Belägg: skriftlig plan</p>	<p>Livsmedel och information som ges om dem ska vara förenliga med livsmedelslagstiftningen. Om det finns skäl att misstänka att en produkt inte är förenlig med kraven som gäller livsmedelssäkerhet, såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • misstanke om främmande föremål som skadar konsumenters hälsa • misstanke om förekomst av patogen som ger upphov till matförgiftning • för hög nitrathalt, vilken är till skada för konsumentens hälsa • för hög tungmetallhalt, vilken är till skada för konsumentens hälsa • största tillåtna mängd växtskyddsmedel (MRL) överskrids och produkten redan gått ut till konsumenterna, ska tillbakadragning genast påbörjas. <p>Företaget skall ha en detaljerad plan för tillbakadragning av produkter. Planen innehåller alla åtgärder, som ska göras för att avlägsna produkterna från marknaden</p> <p>– (EG) nr 178/2002 (allmänna livsmedelsförordningen)</p>			

C15	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Spårbarhet till odlingsplatsen	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Har produktpartiet i lagret märkts så, att det är möjligt att spåra det till odlingsplatsen? Till företaget? Till växthuset?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetgårdsrekommendation</p> <p>---</p> <p>Belägg: märkningar och anteckningar</p>	<p>Produktpartier som odlats på olika åkerskiften märks i lager så att de är möjliga att spåra tillbaka ända till odlingsplatsen.</p> <p>Med förpackade produktpartier följer information, som möjliggör spårbarhet ända till åkerskiftet, växthuset eller växthusavdelningen.</p>			
C16	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Säkerställande av produktsäkerhet / Undersökningar	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
 P	<p>Sparas resultaten från myndigheternas kvalitets- och restkontroller?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller ätliga produkter</p> <p>---</p> <p>Belägg: undersökningsresultat och kvalitetsövervakningsrapporter</p>	<p>I företaget sparas resultaten från sådana prover som tagits av vegetabilier och eventuella andra prover, som berör produktsäkerhet. Resultat som gäller produktsäkerhet är till exempel resultat om växtskyddsmedelsrester.</p> <p>Resultat från resthaltsprover ska sparas minst fem år. Övriga analysresultat ska sparas minst två år.</p> <p>– Guide om krav på journalföring av jordbruksproduktion</p>			
C17	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Säkerställande av spårbarhet	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Finns för de levererade produkterna alla uppgifter som är väsentliga för spårbarheten?</p> <p>Har leveransuppgifterna sparats i minst två års tid?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla företag</p> <p>---</p> <p>Belägg: forsedlar, fakturor eller motsvarande</p>	<p>Företaget skall spara information om levererade produkter och deras leveransadress eller uppköpare. Leveransinformationen ska sparas två år från och med leveransen.</p> <p>Företaget skall ha minst följande information om produktleveranser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produkt • mängd, • förpackningsstorlek, • leveransdatum, • produktens partikod eller förpackningsdatum • leveransadress eller köpare. <p>– (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning</p> <p>– Livsmedelslag 23/2006</p>			

C18	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Märkningar / Spårbarhet	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
  <p>P</p>	<p>Har man identifierat groddpartiet och är det spårbart tillbaka till produktionsplatsen?</p> <p>Har frön, som importerats från länder utanför EU, sakenligt intyg?</p> <p>Har leveransdokumentationen sparats i minst ett år?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller för produktion av groddar</p> <p>---</p> <p>Belägg: leveransdokumentation, v.b. importintyg</p>	<p>I förordning (EU) nr 208/2013 ingår bestämmelser om spårbarheten hos frön som används för groddning och spårbarheten hos färdiga groddar och där ingår också en definition på ett parti groddar. Enligt jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygien vid primärproduktion av livsmedel (1368/2011) skall spårbarhetsuppgifterna som en del av bokföringen över primärproduktionen sparas i ett års tid efter att groddarna levererats till konsumtion.</p> <p>Företagaren skall se till att följande uppgifter lämnas vidare i alla stadier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • en beskrivning (även växtens taxonomiska namn), • mängden, • avsändaren, • mottagaren, • partireferensen och • datumet. <p>Uppgifterna skall uppdateras varje dag då partier tas emot och sänds iväg.</p> <p>I samband med import från tredje länder skall groddar eller frön åtföljas av ett sådant intyg, som avses i förordning (EU) nr 211/2013. I intyget försäkras att produktionsförhållandena, spårbarheten, den mikrobiologiska kvaliteten och för groddarnas del godkännandet av produktionen överensstämmer med kraven i de nya förordningarna. Kopior av intyget skall levereras vidare ända fram till den som förpackar fröna i detaljhandelsledet, den som groddar dem och den som hanterar importerade groddar. Allt frömateriel som används för groddning (även inom EU) skall vara producerat för groddning.</p> <p>– (EU) nr 208/2013 bestämmelser om spårbarheten hos frön som används för groddning</p> <p>– (EU) nr 211/2013 om intygskrav för import till unionen av groddar och av frön avsedda för produktion av groddar</p> <p>– JSMf 1368/2011 (primärproduktionsförordningen)</p>			
	C19	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Kylkedjan under transporten	Uppfylls regeln? ja nej berör ej	
V	<p>Kontrollerar odlaren att transporttemperaturen är lämplig för produkterna?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>---</p> <p>Belägg: skriftliga noteringar om temperaturmätningar eller noteringar från temperaturautomatikens logg</p>	<p>Odlaren försäkras om att transporttemperaturen är lämplig för produkterna som transporteras.</p>			
C20	Skörd, åtgärder efter skörd samt marknadsföring	Kylkedjan	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Nedkyls produkterna?</p> <p>Följer man kundens krav på leveranstemperatur?</p> <p>---</p> <p>Krav som kunden eventuellt ställer</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Vid behov ska företagets produkter nedkylas innan de levereras till kunden.</p> <p>Försäljaren och uppköparen kommer sinsemellan överens om huruvida produkterna ska kylas ned och om det behövs specialåtgärder då produkterna levereras till köparen</p>			

D. Energianvändning och miljöeffekter

I produktionen används teknik som sparar och effektivt utnyttjar energi, och som minskar energiåtgången per såld produktenhet. Produktionsmiljön hålls snygg och produktionens effekter på miljön minskas

D1	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, ordning och reda	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Är byggnaderna i skick?</p> <p>Har skräp städats bort?</p> <p>Finns för maskiner och apparater en ändamålsenlig permanent förvaringsplats?</p> <p>----</p> <p>Kvalitetsgårdskrav</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>I företaget ser man till att produktionsomgivningen hålls prydlig.</p> <p>Åtminstone följande saker hör till upprätthållande av en snygg och prydlig produktionsmiljö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • avfall samlas ihop på för det avsedda ställen, • maskiner och apparater förvaras på för ändamålet reserverade platser, • lagren hålls snygga. • man ser till att komposteringsområdet hålls snyggt • vid behov slås gräset på områden i närheten 			
P	<p>Sköts avfallsfraktionerna korrekt?</p> <p>Hur har man ordnat hantering, lagring och transport av dem?</p> <p>---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla odlare</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning och skriftlig egenkontrollbeskrivning</p>	<p>Miljöeffekter, avfallshantering</p> <ul style="list-style-type: none"> • I mån av möjlighet sorteras avfall redan på uppkomstplatsen, varefter det transporteras till för ändamålet reserverade avfallsuppsamlingsställen. • Av de skilt insamlade avfallen kan man själv använda växtavfall, använda växtunderlag och mullfraktioner som innehåller växtavfall som uppkommer vid handelsberedningen: växt- och mullavfall komposteras på den egna tomten och man använder sedan det organiska material som därvid bildas. • Använda torrväxtunderlag, se B29 • Annat avfall som skilt samlats upp levereras till återvinning av avfall. Exempel på avfall som skilt samlas in är papp, papper, plast, glas, metall. • Blandavfall förs till närmaste avfallsuppsamlingsplats <p>– Avfallslag 646/2011 – SRf 518/2014</p>			

D3	Energi användning och miljöeffekter	Miljöeffekter, farligt avfall	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Hanteras farligt avfall korrekt?</p> <p>Har innehållet i avfallskärlet eller – förpackningen märkts ut korrekt?</p> <p>----</p> <p>Lagstadgat och av Tukes ställt krav – gäller alla odlare</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Med farligt avfall avses sådant avfall, som är eld- eller explosionsfarligt, smittosamt eller på annat sätt farligt för hälsan eller miljön. De vanligaste farliga avfallen är: oljor, målfärg, batterier, kylarvätskor, oljefilter och växtskyddsmedel som ska tas ur bruk.</p> <p>Farligt avfall som uppkommer i företaget samlas i ett eget mellanlagringsförråd, varifrån det så fort som möjligt, dock senast inom ett år, levereras till kommunal insamlingsplats för farligt avfall eller till en auktoriserad avfallsinsamlare. Lampavfall från växthusproduktion förs till en samlingspunkt där man tar emot sådant.</p> <p>Mellanlagringsplatsen ska vara ändamålsenlig, skyddad för barn och husdjur, avfallet uppbevaras i originalförpackningar och/eller väl märkt, eventuellt läckage till bottenjord eller avlopp ska förhindras.</p> <p>Växtskyddsmedel som inte kan användas ska i sina egna originalförpackningar och väl tillslutna föras för avyttrande.</p> <p>Om förpackningen är i så dåligt skick, att den inte som sådan tryggt kan transporteras till uppsamlingsplatsen, bör den placeras i en tät och hållbar förpackning, från vilken läckage inte kan uppstå. På förpackningen skriver man preparatets namn, om det är känt. Om texten på en förpackning med kemikalier eller växtskyddsmedel har förstörts och man inte exakt vet vad förpackningen innehåller, ska förpackningen tydligt märkas med texten: GIFTIGT VÄXTSKYDDSMEDEL eller FARLIGT AVFALL – SAMMANSÄTTNING OKÄND</p> <p>– Avfallslagen – Avyttrande av växtskyddsmedel som är föråldrade och som tagits ur registret (broschyr från Tukes)</p>			
D4	Energi användning och miljöeffekter	Miljöeffekter, kompostering	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	<p>Komposteras växtavfall korrekt?</p> <p>---</p> <p>Miljölagstiftningskrav – gäller alla företag</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Kompost får inte anläggas på ett grundvattenområde som har betydelse som vattentäkt, inte heller i omedelbar närhet till ett vattendrag.</p> <p>Kompoststacken formas med så branta sidor som möjligt för att regnvatten så lite som möjligt kan komma åt att skölja genom stacken. Man rekommenderar att en kompoststack i eftermognadskedet täcks med plast eller ett lager torv.</p> <p>Kompostering av eget växtavfall för eget bruk på gården förutsätter inte anmälan till registret över aktörer i gödselafabrikatbranschen, men om växt- eller mullfraktioner kommer från handelsberedning el. dyl. utanför gården, berörs komposteringen av lagstiftningen om gödselafabrikat. Man förpliktar däremot inte små aktörer till registrering eller ansökning om godkännande av produktionsanläggning (JSMf 22/15 2§).</p> <p>– Miljöskyddslagen och -förordningen – Avfallslagen och -förordningen – Gödselafabrikatlagen – SRf 1250/2014 om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling – JSMf 11/12, ändring JSMf 22/15 2 § – Kommunens miljöskyddsbestämmelser</p>			

D5	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, minskande av avfallsmängd	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Används verksamhetssätt som minskar mängden avfall? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation ---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och visuell granskning</p>	<p>Genom materialval minskar man mängden avfall som uppkommer i produktionen.</p> <p>I materialval föredras material som förmultnar eller är enkla att recirkulera såsom till exempel i frilandsodling nedbrytbar plast eller i växthusodling nedbrytbara stödsnören och växtunderlag som är lätta att recirkulera.</p>			
D6	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, grundvattenområden	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Har företaget produktionsplatser som ligger på grundvattenområde?</p> <p>Hur säkerställer man i företaget att det inte på I eller II klass grundvattenområden, som lämpar sig för vattenförsörjning, används sådana växtskyddsmedel som är förbjudna på grundvattenområden? ---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla företag i vilka växtskyddsmedel används ---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och odlingsanteckningar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vissa växtskyddsmedel eller deras nedbrytningsprodukter transporteras lätt i marken och därför har man helt förbjudit användning eller begränsat användningen av dem på grundvattenområden (grundvattenområden av klass I och II). • Användningsförbud eller begränsning har märkts ut på förpackningen. • Företaget ska ta reda på om åkerskiften eller växthus ligger på grundvattenområden av klass I eller II, vilka lämpar sig för vattenförsörjning. • Man bör följa lagstiftningen som gäller förbud att förstöra grundvatten. • Företaget ser till att man inte på åkerskiften eller i växthus, som är belägna på grundvattenområden av I eller II klass som lämpar sig för vattenförsörjning, använder sådana växtskyddsmedel som är förbjudna att använda på grundvattenområden. • För gödselmedelfabrikat kan också finnas begränsningar av användningen som gäller olika typbeteckningar. Begränsningen finns utsatt i produktdeklarationen. <p>– Tilläggsinformation: www.tukes.fi med sökordet "Grundvattenbegränsningar" – Lagen om växtskyddsmedel 29.12.2011/1563</p>			
D7	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, kemikalietankarnas skick på grundvattenområde	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Finns det på gården underjordiska olje-, bränsle- eller kemikalietankar på grundvattenområde?</p> <p>Om det finns, har de underjordiska olje-, bränsle- eller kemikalietankarna granskats regelbundet av en av Tukes auktoriserad inspektör? ---</p> <p>Kravet baseras på myndighetskrav (Tukes) – gäller underjordiska tankar på grundvattenområden ---</p> <p>Belägg: besiktningsprotokoll eller -märkning</p>	<p>Ansvar för en eventuell oljeskada ligger hos fastighetens ägare eller innehavare. Försäkringen ersätter kanske bara t.ex. skador utanför tomten, men inte skador som sker på tomten eller i byggnaden. Då en skada skett blir det ofta mycket dyrt att rengöra marken.</p> <p>Inspektionsintervaller:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cisternen ska granskas första gången 10 år efter att den tagits i bruk. • Tidpunkterna för följande granskningar bestäms av cisternens konditionsklass. • Metallcisterner av klass A skall granskas på nytt med fem (5) års och andra än metallcisterner med tio (10) års mellanrum. • En cistern av klass B skall granskas på nytt med två (2) års mellanrum. • En cistern av klass C skall tas ur bruk inom sex månader efter att granskning gjorts, om inte brand/räddningsmyndigheterna utfärdat undantagslov för cisternbruket. • En cistern av klass D skall omedelbart tas ur bruk. <p>Konditionsundersökningen gäller också både stål- och glasfibercisterner.</p> <p>– Tilläggsinformation: www.tukes.fi med sökorden "Kiinteistön öljysäiliöiden kunnon varmistaminen"</p>			

D8	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, kemikalietankarnas skick	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
V	<p>Har gårdens olje-, bränsle- och andra kemikalietankar regelbundet granskats av en av Tukes auktoriserad inspektör?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation som baseras på av Tukes given rekommendation – gäller både underjordiska och ovanjordiska cisterner</p> <p>---</p> <p>Belägg: besiktningsprotokoll eller granskningsmärkning</p>	<p>Då tanken inte töms och rengörs på flera år, kan dess väggar frätas så att tanken börjar läcka olja i omgivningen. Också jordmånen som omger tanken kan förorsaka yttre korrosion på tanken, om utsidan av den har bristfälligt korrosionsskydd. En cistern som gått sönder eller som inte installerats rätt kan ge oljeläckage i marken. Det är svårt att sanera förorenad jordmån, och det ger betydande kostnader, och i värsta fall kan man bli tvungen att riva hela fastigheten. Försäkringen ersätter inte nödvändigtvis miljöskadan, om oljetanken aldrig har besiktigats och man inte heller i övrigt har skött om att den är i god kondition.</p> <p>Inspektionsintervaller:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tanken ska granskas första gången 10 år efter att den tagits i bruk. • Tidpunkterna för följande granskningar bestäms av cisternens konditionsklass. • Metallcisterner av klass A skall granskas på nytt med fem (5) års och andra än metallcisterner med tio (10) års mellanrum. • En cistern av klass B skall granskas på nytt med två (2) års mellanrum. <p>– Tilläggsuppgifter www.tukes.fi med sökorden "Kiinteistön öljysäiliöiden kunnon varmistaminen"</p>			
D9	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, kemikalietankarnas säkerhet	Uppfylls regeln?		
V	<p>Har de ovanjordiska oljecisternerna: Skydds-bassäng eller invallning, överfyllnads-skydd samt krockbarriär?</p> <p>--</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>--</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Företaget ser till att bränsle inte kommer åt att rinna ut i jorden från ovanjordiska bränsletankar.</p> <p>Ovanjordiska bränsletankar placeras i skydds-bassäng eller vallas in. Cisternen förses med överfyllnads-skydd, som förhindrar att bränslecisternen töms även om tankningspistolen faller i marken. Cisternen förses med krockbarriär.</p>			
D10	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, näringsämnesutsläpp	Uppfylls regeln?		
V	<p>Används i odling på friland metoder som förhindrar att näringsämnen urlakas?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och visuell granskning</p>	<p>Urlakning av näringsämnen från åkrarna till vattendrag minskas. Urlakning av näringsämnen minskas till exempel med följande åtgärder (minst ett villkor skall uppfyllas):</p> <ul style="list-style-type: none"> • de åkerskiften, som gränsar till utfallsdike, bäck eller vattendrag, förses med renar eller skyddszoner som täcks av vegetation, • näringsämnehaltig ytavrinning från åkrarna förhindras med väl fungerande täckdikning eller reglerad dränering, • vatten som samlas upp från åkern styrs till våtmark eller sedimenteringsbassäng innan det går ut i vattendrag, • marken bearbetas enligt höjdkurvorna. • Restaurering av översvämningsområden och vattendrag i närheten av åkerskiften minskar dessutom mängden näringsämnen som transporteras från åkern till vattendrag. Restaurering av vattendrag kan innebära till exempel att ursprungligen krokiga och mångformade vattenkanaler återställs i sitt naturliga skick. 			

D11	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, val av koldioxidkälla	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Belastar koldioxidkällan i växthusproduktion miljön så litet som möjligt?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>--</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och visuell granskning</p>	<p>Man ser till att produktionen av gasen som används för koldioxidproduktion belastar miljön så litet som möjligt. Som källor för koldioxid för växthusproduktion används</p> <ul style="list-style-type: none"> • avfallskoldioxid från industri, eller • koldioxid som uppkommer vid förbränning av flytgas, naturgas eller brännolja som används för uppvärmning, eller • i växtunderlaget tillsatt organiskt material, som vid nedbrytningen frigör koldioxid, eller • koldioxid producerad med en skild panna av brännolja, naturgas eller flytgas och energin som uppkommer utnyttjas i uppvärmningen. 			
D12	Energianvändning och miljöeffekter	Miljöeffekter, recirkulering av bevattningsvatten	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Recirkuleras bevattningsvattnet eller alternativt behandlas så, att näringsämnen inte kommer åt att rinna ut i miljön?</p> <p>Lämpar sig bevattningsvattnet för bevattning?</p> <p>Finns resultat från behövliga vattenprover?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation. Kvalitetskraven för bevattningsvatten är lagstadgade för alla, som producerar ätliga produkter.</p> <p>---</p> <p>Belägg: visuell granskning, skriftlig egenkontrollbeskrivning, nödvändiga vattenprovresultat</p>	<p>Bevattningsvattnet kan recirkuleras eller alternativt samlas upp och behandlas med olika tekniker så att näringsämnena inte skadar närmiljön.</p> <p>Om bevattningsvattnet återanvänds för bevattning, ska det fylla de kvalitetskrav som ställts för bevattningsvattnet i fråga (kraven finns angivna i punkt B1 och B2).</p>			
D13	Energianvändning och miljöeffekter	Energj, sotning	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Underhålls värmecentralen i växthusproduktion genom regelbunden sotning?</p> <p>Byter man brännarens munstycken regelbundet?</p> <p>----</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla växthusföretag</p> <p>----</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Sotning håller rökkanalerna rena, främjar fullständig förbränning och minskar till en del brandriskerna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värmecentralen underhålls regelbundet för att pannans energieffektivitet ska vara så god som möjligt och utsläppen så små som möjligt. • Rökgaserna från pannan kontrolleras och ugnen samt rökkanalerna sotas minst en gång i året. • Oljebrännarens munstycken byts regelbundet, så kan man så väl som möjligt utnyttja den energi oljan innehåller. <p>– IMf nr 539/2005 om sotning</p>			
D14	Energianvändning och miljöeffekter	Energj, belysningsutrustningens skick	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Rengörs belysningsutrustningen i växthusproduktion regelbundet?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdskrav</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och visuell granskning</p>	<p>Belysningsutrustningen rengörs och lamporna byts med regelbundna intervaller minst med fyra års mellanrum för att säkerställa en god ljuseffekt.</p>			

D15	Energianvändning och miljöeffekter	Energi, täckmaterial	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
V	Har täckmaterialet som används i växthusen god värmeisoleringsförmåga? ---- Kvalitetsgårdsrekommendation --- Belägg: visuell granskning	Som täckmaterial i växthus används ett sådant material, som har så god värmeisoleringsförmåga som möjligt. I växthusen används som täckmaterial akryl-, polykarbonatskiva eller dubbel plastfolie			
D16	Energianvändning och miljöeffekter	Energisparande teknik	Uppfylls regeln?		
ja	nej	berör ej			
V	Använder man energisparande teknik i växthusproduktionen? ---- Kvalitetsgårdsrekommendation --- Belägg: muntlig redogörelse	I uppvärmningen och i växthusen används energisparande teknik och så minskar man energiåtgången per produktenhet som står till försäljning. Energi kan sparas till exempel med följande tekniska lösningar: • För att jämna ut toppar i energibehovet styrs producerad värmeenergi till bufferttank och i växthusen installeras gardinteknik, som minskar den mängd energi som går ut från växthusen genom täckmaterialet.			
D17	Energianvändning och miljöeffekter	Energi, kylager	Uppfylls regeln?		
ja	nej	berör ej			
V	Har kylagren nedkylning baserad på värmeväxlare? --- Kvalitetsgårdsrekommendation --- Belägg: muntlig redogörelse	Man strävar till att kyla ned produkterna så energieffektivt som möjligt. I lagring av grönsaker och plantor används nedkylningsteknik som utnyttjar den låga temperaturen i utomhusluften.			
D18	Energianvändning och miljöeffekter	Energikällor	Uppfylls regeln?		
ja	nej	berör ej			
V	Producers energin för uppvärmning i företaget med inhemskt förnyelsebart bränsle eller med överskottsenergi från industrin? --- Kvalitetsgårdsrekommendation --- Belägg: muntlig redogörelse och visuell granskning	På odlingarna föredras som värmeenergikällor inhemskt förnyelsebart bränsle eller överskottsenergi från industrin. Inhemskt förnyelsebara bränslen är: flis, träbriketter, träpellets, åkerbiomassa, recirkulerat träflis från byggnadsindustrin eller obehandlat träflis från industrin.			

E. Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft

Faktorer som inverkar på arbetstagarnas hälsa och säkerhet bedöms och man söker metoder för att minska på riskerna och belastningen. I företaget utförs systematiskt kvalitetsarbete med principer såsom regelbunden utvärdering av den egna verksamheten, insamlande och hantering av feedback, att lära sig av misstag och att kontinuerligt utveckla produktionen.

E1	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Säkerställande av arbetssäkerheten	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
P	Har man systematiskt gått genom och identifierat riskfaktorer?	<p>Riskerna i arbetet, arbetsmiljön och arbetsförhållandena bör systematiskt utredas och undersökas.</p> <p>Då riskerna undersöks skall till exempel följande saker beaktas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risken för olycksfall och förlust av hälsan, • arbetets fysiska belastning, • kemiska risker, • maskiners och arbetsredskaps säkerhet, • risken för och förebyggandet av olyckor, räddning och första hjälpen, • inträffade olyckor och farosituationer, • yrkessjukdomar och yrkesrelaterade sjukdomar, • arbeten som utförs av unga arbetstagare. 			
	<p>Har företaget ett skriftligt verksamhetsprogram för arbetarskyddet?</p> <p>Kan företaget uppvisa interna säkerhetsdirektiv?</p> <p>Är introduktionen av arbetstagare korrekt skött? ---</p> <p>Baseras på lagstadgade krav och gäller alla arbetsgivare ---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse för identifieringen av riskfaktorer, dessutom skriftligt verksamhetsprogram för arbetarskyddet, dokument över utförda introduktioner i arbetet, handledningsdirektiv samt företagens interna säkerhetsdirektiv</p>	<p>Arbetsgivaren bör ha ett program (verksamhetsprogram för arbetarskyddet) för främjande av säkerhet och hälsa samt bevarande av arbetstagarnas arbetsförmåga.</p> <p>Verksamhetsprogrammet skall omfatta följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fördelning av arbetarskyddsansvaret i företaget • hur arbetshälsovården är ordnad • beskrivning av arbetsmiljön och utvecklingsbehov • företagets interna säkerhetsdirektiv • rutiner för introduktion i arbetet. <ul style="list-style-type: none"> • Man skall gå på ett för arbetstagaren begripligt språk, gå igenom åtminstone det som berör produktsäkerhet, hygienrutiner samt arbets-säkerhet • Över introduktionen i arbetet görs ett skriftligt dokument, som arbetstagaren undertecknar. Ur dokumentet skall framgå vilka saker som behandlats. • arbetsförhållanden (i arbetsmiljön) som följs upp • beaktandet av arbetarskyddsfrågor i företagets verksamhet, samt • uppföljning och upprätthållande av verksamhetsprogrammet <p>– Arbetarskyddslagstiftning: www.tyosuojelu.fi använd sökordet "arbetarskydd"</p> <p>– Utrikesministeriets direktiv: www.formin.finland.fi använd sökordet "säsongarbete"</p> <p>– Lagen om unga arbetstagare 19.11.1993/998</p>			

E2	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Nödfallsdirektiv	Uppfylls regeln?		
			ja	nej	berör ej
V	<p>Har gården nödfallsdirektiv på synligt ställe?</p> <p>Har gården räddningsplan? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation, som på sätt eller annat är även lagstadgat krav som en del av verksamhetsprogrammet inom arbetarskyddet - gäller alla företag Obs! Ifall man inhyser minst 20 personer är kravpunkt E2 obligatorisk. ---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<p>Det ska finnas en situationsplan över produktionsplatser och -utrymmen, ur vilken tydligt framgår alla för räddningsväsendet väsentliga saker såsom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • var finns primärläckningsredskap • var finns första hjälpen-utrustning • var finns huvudströmbrytare, bränslecisterner, gasflaskor och bränsleinmatning • växtskyddsmedelslager • utrymningsvägar • samlingsplats • direktiv för nödsituationer <p>Planritningen ska finnas synlig på två olika ställen i företaget.</p> <p>Dessutom krävs en räddningsplan i enlighet med Räddningslag (379/2011) 15 §, för utrymmen där man tillfälligt inkvarterar minst 20 personer på en gång, samt för över 1500 kvadratmeter stora industri-, produktions- eller lagerbyggnader.</p> <p>OBS: Om lagring av ammoniumnitratgödselmedel med hög kvävehalt (N över 28 %) skall en skriftlig anmälan göras till räddningsmyndigheterna, om mängden ammoniumnitrat som lagras är minst 1 000 kg och lagringen räcker minst ett dygn. Anmälan skall göras i god tid eller minst 2 veckor innan lagringen börjar.</p> <p>– Arbetarskyddslag 23.8.2002/738, § 8-10 – Räddningslag 379/2011 – SRF 407/2011 om räddningsväsendet – JSMf 24/11 – HIMf 59/1999 om industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier, ändring 2010</p>			
E3	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Arbets säkerhet / Nödanvisningar och varningsmärkning	Uppfylls regeln?		
P	<p>Finns nödanvisningar synligt framme?</p> <p>Är brandsläckare och utrustning för första hjälpen lämpligt placerade?</p> <p>Har farliga ställen märkts med varningsskyltar?</p> <p>Finns alla behövliga säkerhetsdatablad tillgängliga? ---</p> <p>Grundar sig på lagstadgade krav – gäller alla arbetsgivare ---</p> <p>Belägg: visuell granskning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I företaget skall finnas första hjälpen-utrustning och primärläckningsredskap. • Direktiven för nödsituationer skall innehålla noggranna uppgifter om företagets plats, allmänt nödnummer och eventuella särskilda saker som bör uppmärksammas i fall av eldsvåda. Vid behov skall direktiven för nödsituationer översättas till ett sådant språk, som arbetstagarna förstår. Direktiven för nödsituationer bör enkelt finnas synligt för alla arbetstagare. • Utrustning för första hjälpen och för primärläckning skall vara tydligt märkta och så lättåtkomliga som möjligt. • Säkerhetsdatablad ska finnas lättillgängliga där farliga kemikalier hanteras. 			
E4	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Arbets säkerhet / Kunskap i första hjälpen	Uppfylls regeln?		
V	<p>Finns det på arbetsplatsen personer som kan första hjälpen?</p> <p>Finns en lista över personer som kan första hjälpen till allmänt påseende? ---</p> <p>Baseras på lagstadgade krav – Obs! E4 är obligatoriskt krav för vissa företag och för stora företag ---</p> <p>Belägg: kursintyg, förteckning över utbildade personer</p>	<p>Åtminstone en del av företagets personal har den kunskap i första hjälpen som behövs.</p> <p>I små företag, där det inte behöver finnas en arbetarskyddsansvarig (regelbundet mindre än 10 arbetstagare), skall någon ansvarsperson gå kurs i första hjälpen.</p> <p>– Arbetarskyddslag 23.8.2002/738, § 46-47 – Arbetarskyddslagstiftning: www.tyosuojelu.fi söordet "första hjälpen-beredskap"</p>			

E5	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Arbets säkerhet / Pauser	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Råder man arbetstagarna att hålla tillräckliga pauser i belastande arbete? ---</p> <p>Kvalitetsgårdskrav – gäller alla arbetsgivare ---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse, del av arbetarskyddets verksamhetsprogram och rutinerna för introduktion i arbetet</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vid belastande arbete eller sådant arbete som utförs i en för kroppen ansträngande temperatur råder man arbetstagarna att hålla tillräckligt med pauser. Extra pauser i arbetet bestäms enligt hur belastande arbetet är och enligt temperatur och relativ fuktighet 			
E6	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Arbets säkerhet / Skyddsutrustning	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Har man i företaget sett till att faktorer som gör arbetsmiljön ohälsosam har avlägsnats och att arbetstagarna har tillgång till skyddskläder och den skyddsutrustning som behövs? ---</p> <p>Förvaras och underhålls skyddsutrustningen korrekt? ---</p> <p>Lagstadgat krav – gäller alla företag ---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse och visuell granskning</p>	<p>Arbetsgivaren ansvarar för sina arbetstagares arbets säkerhet. Arbetsgivaren skall se till att arbetsgivarna har den skyddsutrustning som behövs för att tryggt utföra arbetet.</p> <p>Arbetsgivaren skall sörja för att skyddsutrustning alltid vid behov även används:</p> <ul style="list-style-type: none"> I dammiga arbeten skall dammet avlägsnas eller bindas eller lämpliga andningskydd användas av arbetstagarna. I bullriga (över 80 dB) arbeten används hörselskydd. Vid andra farliga arbeten adekvat skyddsutrustning Vid hantering av kemikalier eller i växtskyddsarbeten skyddsutrustning och skyddsdräkter som behövs enligt säkerhetsdatabladet. Ändamålsenliga förvaringsutrymmen för skyddsutrustning och skyddsdräkter åtskilt från livsmedel. Man bör se till att skyddsutrustning och skyddsdräkter rengörs och underhålls korrekt. Brukstiden märks på aktivkolfilter och dessa används och förvaras korrekt. 			
E7	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Arbets säkerheten förbättras fortlöpande	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Analyserar och antecknar man olyckstillbud? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation – gäller alla arbetsgivare ---</p> <p>Belägg: anteckningar eller protokoll</p>	<ul style="list-style-type: none"> Olyckor som skett och olyckstillbud går genom och antecknas. Samtidigt funderar man över hur risken kan minskas. Avsikten med genomgång av olyckor och olyckstillbud är att man ska lära av dem och så försöka undvika att de upprepas. Företaget sporrar arbetstagarna att delta i idékläckning och åtgärder som ökar arbets säkerheten 			
E8	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Strategisk planering av verksamheten	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Har företaget en lång tids plan? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation ---</p> <p>Belägg: skriftlig verksamhetsplan</p>	<ul style="list-style-type: none"> I företaget har man gjort upp en lång tids plan, som visar det mål man strävar till. I företaget har man planerat olika åtgärder, genom vilka man strävar till att uppnå det framtida målet. För dessa åtgärder bestäms målsättningar, som man regelbundet följer med att uppnås. Åtgärdena och målsättningarna görs till en del av företagets dagliga verksamhet. 			

E9	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Kundorientering, hantering av respons	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Har företaget en egen rutin för genomgång och anteckning av kundrespons? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation ---</p> <p>Belägg: insamlad och dokumenterad feedback och antecknade vidare åtgärder</p>	<p>Man reagerar omedelbart på kundrespons. Feedback som kommit in antecknas och går genom med de berörda arbetstagarna för att man skall kunna förhindra att felen och problemen upprepas.</p>			
E10	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Kundorientering	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Planeras verksamheten på basen av systematiskt insamlad kundrespons? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation ---</p> <p>Belägg: kundenkäter, kalkyler, anteckningar</p>	<p>Man samlar information om företagets kunder och deras behov, och denna information används i utvecklingen av företaget:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kundbelåtenhet, • kundernas önskemål och behov, • försäljning och tackning enligt kund, samt • nya kundkontakter. 			
E11	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Verksamheten förbättras fortlöpande	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Har man för vana att tillsammans med personalen gå genom gjorda misstag och skador? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation ---</p> <p>Belägg: protokoll eller anteckningar från genomgångar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • För att i framtiden kunna undvika och undgå upprepning av problem och skador antecknar man och går genom misstag, glömska, underlåtenhet, misslyckanden, missuppfattningar osv., som gett ekonomiska eller materiella förluster i företaget. • Man noterar och behandlar även arbetstagarnas förslag till förbättring av verksamheten 			
E12	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Mätning av resultaten	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Har man mätare för uppföljning av verksamheten? ---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation ---</p> <p>Belägg: kalkyler eller uppföljningsrapporter</p>	<p>För företagets produktion och övriga verksamhet ställer man upp mätare och med regelbundna mellanrum bedöms den information man får från dessa. Den insamlade informationen tillämpas i planering, styrning och utveckling av företagets verksamhet.</p> <p>Till exempel följande saker kan mätas eller komma i fråga (minst ett villkor skall fyllas):</p> <ul style="list-style-type: none"> • kundbelåtenhet, • försäljning och tackning enligt kund, • försäljningens utveckling, • arbetsglädje och välbefinnande, • uppföljning av arbetsåtgången • skördemängd per areal, • den försäljningsdugliga skördens andel av total-skörden, mängden produktionsinsatser i relation till skördemängd samt täckningsbidragskalkyler. • bokföringens månadsrapporter (periodiserade), • kassaflödeskalkyl (betalningsbaserad) samt • budget som gjorts upp före räkenskapsårets början och som uppdateras under räkenskapsåret <p>Obs! Enligt arbetstidslagen är det obligatoriskt att följa med arbetstagarnas sjukfrånvaro, arbetstid och övertidsarbete.</p>			

E13	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Odlarens yrkeskunskap förstärks	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Odlaren ökar sin yrkesskicklighet kontinuerligt med utbildning?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Kunnandet och skickligheten upprätthålls och förbättras genom att delta i olika utbildningsevenemang, följa med branschpublikationer samt delta i odlarsamarbete och studieresor.</p>			
E14	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Arbetstagarna inkluderas i verksamheten för att utveckla företaget	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Man sporrar arbetstagarna att ta initiativ och komma med förslag för att förbättra företagets verksamhet.</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>---</p> <p>Belägg: muntlig redogörelse</p>	<p>Arbetstagarna inkluderas i utvecklingen av företaget. Företaget har fungerande rutiner för insamling och behandling av arbetstagarnas förslag och initiativ, till exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • regelbundna utvecklingssamtal • personalmöten • initiativlåda och rutiner för hantering av initiativ • idétävlingar • team • belöningsystem som sporrar till utveckling 			
E15	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Arbetstagarnas kunnande förstärks	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
V	<p>Deltar arbetstagarna i utbildning som förbättrar yrkesskickligheten?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdsrekommendation</p> <p>---</p> <p>Belägg: utbildningsregister, skriftlig utbildningsplan eller utbildningskalender</p>	<p>Arbetstagarnas yrkesskicklighet upprätthålls och kunnandet förbättras.</p> <p>Arbetstagarnas kunnande kartläggs regelbundet och för arbetstagarna planeras utbildning som lämpar sig för deras jobb.</p>			
E16	Systematisk utveckling av företaget och ansvarsfull användning av arbetskraft	Självutvärdering	Uppfylls regeln? ja nej berör ej		
P	<p>Finns en skriftlig eller elektronisk självutvärderingsrapport?</p> <p>Har utförd självutvärdering dokumenterats och daterats?</p> <p>Har konstaterade avvikelser i de obligatoriska villkoren korrigerats och har de utförda korrigeringsarna antecknats i rapporten?</p> <p>---</p> <p>Kvalitetsgårdskrav</p> <p>---</p> <p>Belägg: självutvärderingsrapport</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Självutvärdering enligt Kvalitetsgårdsriktlinjerna skall göras och inskickas till Inhemiska Trädgårdsprodukter rf inom det år då det förlöpt två år efter auditeringen. • För egen revisionen används Inhemiska Trädgårdsprodukter rf:s elektroniska frågeblankett för självutvärdering eller Kvalitetsgårdsauditeringsblanketten. • Alla avvikelser i obligatoriska villkor som upptäcks ska åtgärdas så fort som möjligt. Ur rapporten skall också framgå utförda korrigeringar samt tidpunkten för dessa. 			

Arkiveringstider:

- Efter ibruktagningen skall vatten testas vart tredje år. Resultatet från den färskaste provtagningen skall förvaras på ett sådant sätt att det vid behov på begäran kan uppvisas eller retroaktivt sändas till tillsynsmyndighet
- Bokföring över växtskyddsmedel förvaras 3 år.
- Odlingsanteckningarna för miljöstödet skall fortfarande förvaras i 5 år.
- I enlighet med de krav som ställs i förordningen om primärproduktion, skall bokföring gällande spårbarhet förvaras 1 år (leverans från gården av produkter från primärproduktion), i annat fall 3 år.

